

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR
NİSAN 2023

PERAKENDE
GIDA TİCARETİ

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR
Perakende Gıda Ticareti

ONLINE

Açılış Konuşması

Ahmet Bülent Kasap
İstanbul Ticaret Borsası
Meclis Başkanı

Moderatör

Celal Toprak
Güvenilir Ürün
Platformu Başkanı

Konuşmacılar

Sezai Uçarmak
Ticaret Bakan Yardımcısı

Ömer Düzgün
Türkiye Perakendeciler
Federasyonu Başkanı

Alp Önder Üzpamukçu
TOBB Perakendecilik Meclisi
Başkanı

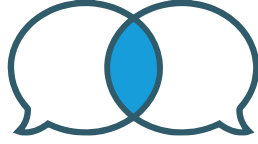

Neşet Çil
5. Gıda Ürünleri Perakende
Ticareti Meslek Komitesi

27 Nisan 2023 - 14:30
www.istib.org.tr

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

**PERAKENDE
GIDA TİCARETİ**

NİSAN 2023

İstanbul Ticaret Borsası Yayınları

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
“Perakende Gıda Ticareti”

Genel Koordinatör
Şule KARADENİZ

Koordinatör
İsmail ŞEN

Yayın Kurulu:
**Ahmet Yirmibeşođlu, Aleyna Satu Yurtseven,
Hakan Kopuz, Sabahattin Özkurt, Şeyda Soykan,
Yunus Emre Çilliođlu**

Tasarım
Gökhan YILDIRIM

ISBN
978-625-99881-6-0

Nisan, 2023

“Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantıları
Güvenilir Ürün Platformu’nun katkılarıyla düzenlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

BAŞKAN SUNUŞ	7
Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor	8
Ahmet Bülent Kasap İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı	10
Sezai Uçarmak T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı	13
Alp Önder Özpamukçu TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı	21
Ömer Düzgün Türkiye Perakendeciler Federasyonu Yönetim Kurulu Başkanı	26
Neşet Çil İSTİB 5. Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meslek Komitesi Üyesi	34
KAPANIŞ	39
BASIN YANSIMALARI	48

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
TOPLANTILARIMIZI **QR KODU** OKUTARAK
İZLEYEBİLİRSİNİZ.

HUBUBAT'TA
KÜRESEL TRENDLER
VE TÜRKİYE

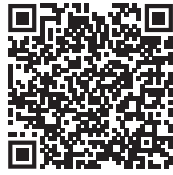
SÜT VE SÜT
ÜRÜNLERİNDE
ULUSAL STRATEJİLER

TÜRK TARIMININ
UYUYAN DEVI
ZEYTİN

DÜNÜ BUGÜNÜ
YARINI İLE
BAL SEKTÖRÜ

TÜRKİYE'NİN
BAHARAT YOLU

EKONOMİYE YÖN
VEREN ATIŞTIRMALIK:
KURUYEMİŞ

BAKLAGİL
SEKTÖRÜ

KIRMIZI ETTE
SORUN VE ÇÖZÜMLER

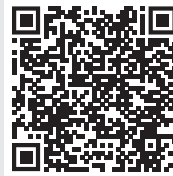
UN VE UNLU
MAMULLERİ

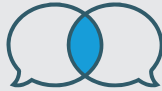
BEYAZ ET
SEKTÖRÜ

EV DIŞI TÜKETİM
SEKTÖRÜ

YUMURTA
SEKTÖRÜNÜN
SORUNLARI
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

BAŞKAN SUNUŞ

Güzel bir söz vardır: “Bârıka-i hakikat, müsâdeme-i efkârdan çıkar”... Yani “gerçeğın kıvılcımı, fikirlerin çatıŐmalarından çıkar”...

Bu söz, farklı fikirlerin açıkça konuŐulduđu sağlıklı bir tartıŐma ortamının, gerçeğın ortaya çıkmasına veya asgari müŐtereklerde buluŐulmasına imkân sağlayacağı olarak da yorumlanır.

Gerçekten sorunların tek boyutlu olarak ele alınması veya bir açıdan bakılarak çözüm üretilmesi sağlıklı sonuçlar vermiyor. Özellikle ekonomik ve toplumsal konulardaki sorunların çözümünde farklı bakış açılarının göz önünde bulundurulması ise temel şarttır. Çünkü bu sorunların ortaya çıkıŐ nedenlerinin başında farklı çıkar gruplarının talepleri vardır.

Sorunların çözümü için önce tüm yönleriyle ortaya konulması sonra da her çıkar grubunun önerilerinin tartışılması gerekir. Çıkar gruplarının yanında, konuyu bilimsel olarak değerlendirebilecek otoritelerin ve karar alıcıların da görüŐmelerde yer almaları gerekir.

Bu nedenle, İstanbul Ticaret Borsası olarak, genelde tarım ve gıda sektörünün, özeldede ise alt sektörlerin sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi için geniş katılımlı toplantılar düzenlemeye karar verdik. “Borsa Meydanında Sektörler BuluŐuyor” etkinliğimizde iŐ ve bilim dünyası ile bürokrasiyi bir masa etrafında toplayarak sorunları ayrıntılarıyla ele alıp, çözüm önerileri sunmayı hedefliyoruz.

Toplantılarımız, sanal ortamda gerçekleşecek ve sonuçları kamuoyu ve ilgililerle paylaşılacak. Sektörlerimize, iŐ dünyamıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olması dileklerimizle on üçüncü toplantımız olan “Perakende Gıda Ticareti”nin sonuçlarını ilginize sunuyoruz.

Ali KOPUZ

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

TOPLANTI ADI

Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor
Perakende Gıda Ticareti

TOPLANTI TARİHİ 27 NİSAN 2023 / 14.30

KATILIMCILAR

- **Ahmet Bülent Kasap** İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı
- **Sezai Uçarmak** T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı
- **Alp Önder Özpamukçu** TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı
- **Ömer Düzgün** Türkiye Perakendeciler Federasyonu Yönetim Kurulu Başkanı
- **Neşet Çil** İSTİB 5. Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meslek Komitesi Üyesi

Celal Toprak: Az önce Sevgili Başkanlara, konuşmacılara ilettim. Bu, İstanbul Ticaret Borsasının başlattığı çok önemli bir süreç... Siz daha önce de iştirak etmişiniz, borsa o sektörlerin nabzını tutuyor. Burada çok önemli bir işlev yerine getiriyor. Bu defa da perakende sektörü ile bir aradayız ve siz de perakende sektörünün Ankara'daki yardımcısı ya da onları destekleyen, onları yönlendiren kuruluşun başındaki bir isim olarak bizimle birliktesiniz. Ben öncelikle İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Bülent Kasap'a açılış için kısa bir söz veriyorum efendim. Açılış ve selamlama için sizlere hitap edecek sonra size sözü aktaracağım. Perakendenin önemli isimleri var burada onları dinlemek istiyoruz uygun görürseniz efendim.

Sezai Uçarmak T.C. Ticaret Bakanı Yardımcısı:

Tabi Tabi buyurun.

Celal Toprak: Teşekkür ederim, Bülent Bey buyurun efendim.

Ahmet Bülent Kasap

İstanbul Ticaret Borsası Meclis
Başkanı

İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap:

Değerli Bakan Yardımcım, STK'larımızın Saygıdeğer Başkanları, perakende sektörümüzün ve ekonomi medyamızın kıymetli temsilcileri, hepinizi saygıyla selamlıyorum...

Bugün “Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantılarımızın 13'sünü düzenliyoruz. 2022 yılının ilk ayında başladığımız Borsa Meydanında bu ay gıda perakendeciliğini konuşacağız... Hepiniz tekrar hoş geldiniz.

Bizim aileden gelen iş kolu gıda sektörü, hal böyle olunca bu toplantı için hazırlanırken biraz geçmişe gidip anıları, aile büyüklerinden bizlere anlatılanları yâd etmiş oldum.

Türkiye'nin kırsal nüfusunun yüksek olduğu yıllarda, kırsaldaki perakendeciler, köy köy gezip daha çok mübadele ile ürünlerini satan çerçilerdi. Kasaba ve şehirlerde ise bu iş bin bir çeşit malın bir arada bulunduğu bakkallar tarafından yürütülürdü. Artık çerçilik ortadan kalktı. Şimdi sadece anılarda ve bazı soyadlarında yaşıyor. Son zamanlarda

organize perakendenin güçlenmesi ve zincir marketlerin ülke çapına yayılmasıyla bakkallar da dönüşüm geçiriyor. Çoğu, zincir marketlerle rekabet edemediği için kapanıyor, bazıları ise özel servis hizmeti ya da organik ürünler satarak farklılaşma yoluyla ayakta kalıyor. Bu toplumsal dönüşümün bir sonucu... Kentleşme, hane halkında çalışan sayısının artması, evsel tüketimdeki dönüşüm, rekabet, alışveriş tarzındaki farklılaşma ve daha birçok neden, perakende sektörünü de dönüştürüyor.

Bizim bugün tartıştığımız perakendecilikle ilgili sorunlar, ABD'de 1930'lar, 1940'larda yaşanmış. Tabii ABD'de bizimle kıyaslandığında rekabet hukuku ve anti tekel yasalarının geçmişi daha eski. Bu nedenle, haksız rekabet, zincir marketlere ürün sunan gıda sanayicisinin mağduriyeti gibi konularda daha hızlı çözümler üretilmiş. Ama orada da küçük işletmeler zorluklar yaşamış, tüketici mağdur olmuş, gıda sanayi haksızlığa uğramış.

Değerli katılımcılar;

Hepiniz çok iyi bilirsiniz ki gıda perakendeciliği, perakendenin diğer alanlarından daha farklı ve özel sorunlara sahip... Çünkü gıda, diğerleriyle kıyaslandığında ömrü çok kısa bir ürün... Raf ömrü birkaç günle sınırlı ürünler bile var... Bu durum da sektörün sorunlarını artırıyor ve çözümünü zorlaştırıyor. Gıda perakendeciliğinin sorunları için üretilen çözümlerin tüm paydaşlar tarafından kabul edilebilir olması daha da zor görünüyor.

İşte bu toplantıların amacı da sektörün farklı temsilcilerinin sorunlarını dile getirmesini ve çözüm önerilerini sunmalarını sağlamaktır. İnşallah gıda perakendeciliği sektörünün sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin tartışılması için oluşturduğumuz bu platform sektör için faydalı olacaktır. Toplantımıza katılan kıymetli katılımcılara ve din-

leyicilerimize şükranlarımı sunuyorum. Bu düşüncelerle hepinizi saygıyla selamlıyor, toplantımızın sektörümüz için güzel gelişmelere vesile olmasını temenni ediyor, sözü kıymetli sektör temsilcilerimize bırakıyorum.

Celal Toprak: Sevgili Başkanım çok teşekkür ederim.

Ben Sayın Bakana sözü vermeden gıda perakendecilerinin özellikle pandemi döneminde göstermiş oldukları anlayış ve performans nedeniyle o dönemi de çok yakından takip eden bir gazeteci olarak teşekkür ediyorum sizin adınıza Sevgili Başkanım. Bülent Başkan hem İstanbul Ticaret Borsasının Meclis Başkanı hem de aileden. Biraz önce ifade ettiği gıda perakendeciliğini çok yakından izleyen birisi... O raflara bizim aç kalıp saldırdığımız günlerde, tüketici olarak söylüyorum, gıda perakendecileri çok başarılı bir sınav verdiler. Belki de Türkiye'nin başka ülkelerden farklı ve olumlu görünmesinde onların da önemli bir payı oldu. Sayın Bakanım, çünkü o dönemde çok yakından takip etmiştik. İstanbul Ticaret Borsası ile birlikte çok yakından izlemiştik. Çok doğru bir sınav verilmişti. Onu sizinle zaten bildiğiniz bir konu ama paylaşmak istedim Sayın Bakanım. Sayın Bakan bu konuda güvenilirlik meselesini Türkiye'de gündeme getiren ilk isimlerden biri, o anlamda Ticaret Bakanlığında onun ayrı da bir yeri var bizim için. Efendim söz sizin buyurun.

Sezai Uçarmak

T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı

T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak:

Celal Bey çok teşekkür ediyorum. Sağ olasın. Çok değerli sektör duayenleri, her biriniz bir STK'nın başındasınız sektörün duayenleri olarak. Hepinizi sözlerime başlarken saygıyla selamlıyorum.

Ben aslında dış ticaretle, gümrükle alakalı bir bilgi birikimine sahibim. Ama son dört yıldır aktif olarak bu işle ilgileniyorum. Bazı okumalar yapmaya çalışıyorum. Şimdi gördüğüm şey şu; Gümrüğün bir kuralı var. Enternasyonal anlaşmalar var, kendi kanunumuz var. Orada da enternasyonal kuralların devamı var. Ekibiniz iyiye, altyapınız düzgünse aslında sistemi kontrol etme şansınız var. Yani oradan kolay kolay bir şeyin kaçma şansı yok. Fakat iç ticarete tamamen örfe göre şekillenen bir alan. Dolayısıyla örfe göre şekillenen alanda günlük gelişmeler, dünyadaki gelişmeler, insanların ahlakındaki değişimler bile aslında ticaretin ana hareket ettirici motivasyonunu etkiliyor. Dolayısıyla insanların gelecek beklentisindeki bozulmalarında ben perakendeyi çok yakından ilgilendirdiğini, doğrudan sektörü yönlendirdiğini de düşünüyorum.

Geçen seneydi sanıyorum hem tacir hem sanayici bir grup arkadaşla İstanbul'da bir yerde sohbet ederken arkadaşlardan birisi dedi ki, bir buçuk saattir konuşuyorsun hiç ahlaktan bahsetmedin. Evet bu işin bir yerinde bir ahlak problemi olduğunu ben de biliyorum ama devletin, hükümetin yapması gerekenleri ben sana anlatmadan bunu söylersem milletin ahlakına bahane buluyorsunuz, hiçbir şey yapmıyorsunuz oturuyorsunuz yerinizde diyeceksin.

Cumhuriyet tarihi boyunca devlet ikinci dünya savaşın dışında, insanların ticari faaliyetlerini çok kısıtlayacak hiçbir uygulamaya gitmemiş. Yani İkinci Dünya Savaşı yıllarında bir Milli Koruma Kanunu var ki öyle bir şeyi Allah bir daha göstermesin. Sizin bütün ticari iktisadi faaliyetlerinize müdahale etme hakkını hükümete devlete veren bir kanun... Bizim mantığımızın tamamı da serbest ticaretten yana, aslında hepimiz bunu düşünüyoruz. Fakat şunu da ifade edeyim. Aslında birazdan verilere geleceğim. Sadece başlangıç olarak yanlış bir şeyler söylemek istemiyorum. Ama burada bu mantıktaki değişiklikleri iyi izlemek gerekiyor. Dünyada ticaretin yönünü belirleyen birçok faktör var. Savaşlar, bunalımlar... Ama bunun yanında insanların iktisadi varlıklarındaki değişimler, onun dışında teknolojik değişimler ki son 20 yılımızı 30 yılımızı, fiilen bunları belirler vaziyete geldik ki perakende dediğimiz konu önceden gündemde olmayan birçok mevzuyu gündeme getirdi. Önce organize perakende oldu, organize perakendenin de altını oyan bir elektronik ticaret konusu gündeme geldi ki önlem alma ihtiyacı da doğdu.

Şimdi neden bahsediyoruz. Bir değişiklik var hayatımızda, perakendenin mantığında bir değişme var. Biraz önce Sayın Başkan da açılış konuşmasında ifade etti; sektörün bir tarafı gelişirken öbür tarafı ben tutunamıyorum diye çok ciddi feryat ediyor. Şimdi onun durumunu

düzeltebilmek için yapabileceğimiz birçok şeyi memlekete, millete çok faydasının olup olmadığını da tartışmanız gerekiyor. Birazdan belki gündeme de gelecektir. İşte yaylalarda zincir marketler var. Ama bunu açan bir irade var; yerel yönetimler. Şimdi biz yaylada zincir marketi kapatmaya kalksak millete herhalde çok ciddi bir gerilim yaşarız. Ama buna ihtiyaç var mı? Yok mu? Bunu yerel yönetimdeki insanların yapması gerektiğini de ifade ediyoruz. Halk arasında bir tabir var. Davacının şaşkınlığını mübaşire anlatırmış. Şimdi bizim bunu da çok ortaya net koymamız lazım. Neyi nasıl çözmemiz gerekir. Bunu da çok iyi bir şekilde milletin önüne koymamız gerekiyor.

Ne kadar bir büyüklükten bahsediyoruz, ben onu isterseniz size şöyle ifade edeyim. Şu anda bizim toplam şirket sayımız 1 milyon 450 bin yani 195 bin anonim şirket var. 1 milyon 200 bine yakın, 1 milyon 180 bin küsur limited şirket, 46 bin kooperatif, 12-14 bin kollektif komandit toplam 1 milyon 435 bin. 640 bin ticari işletme var. Gerçek kişi ticari işletme. Yaklaşık 2 milyon 400 bin de esnaf işletmesi var. Bunlarda tek kişi de çalışıyor olabilir yanında birkaç kişi çalıştıran müesseseler de olabilir. Yani biz toplam 4 milyon 400 bin gibi bir ticari üniteden bahsediyoruz. Bunun gayrisafi büyüklüğünü de siz biliyorsunuz zaten. Yaklaşık 800 milyar dolarlık bir hacim var şu anda. Zaman zaman doların eksilmesinden, artmasından kaynaklanan sorunlar da ortaya çıkıyor. Türkiye'nin dış ticaretini kim yapıyor. Ona bakıyoruz, yaklaşık 100 bin ihracatçı var. 90 bin civarında da ithalatçı var. Bu konuda sayılar zamanla değişiyor ama 130-135 bin civarında ithalat-ihracat yapan müessese var. Bunun da 5-6 bini gerçek kişi. Dolayısıyla ulaştığımız büyüklük de 250 milyar dolar, şimdi 260 milyar dolar civarında. İthalat ise zamanlarda enerjiye 110 milyar dolarlık bir ödeme nedeniyle de çok ciddi bir şekilde şişmiş durumda. Yak-

laşık 500-600 milyar dolarlık bir dış ticaret yapısından bahsediyoruz. Tabi buraya dâhil edilebilecek şeyler olabilir. Transitten kaynaklanan, bizim ticari faaliyetlerimiz de yurt içinde depolanarak başka yerlere de giderler de bahsedilebilir. Son rakamlar yok elimde ama 2021'e göre şöyle bir baktım, gıdada şirketlerimizin % 12'si üretici. % 8,5'i tedarikçi, yaklaşık % 46 da perakendeci var. Perakendenin içinde organize perakende ne durumda, o da %50'leri geçiyor herhalde. Yavaş yavaş sürekli bir şekilde payını artırdığı için. Batılı ülkelerde de gelişmiş ülkelerde de bu organize perakendenin çok daha yüksek oranlarda olduğunu biliyoruz. Şimdi yaşadığımız sorunların önemli bir bölümü gıdadan kaynaklanıyor. Gıda tabi bir başka açıdan da önemli, insanlar bir yatırım yapmak istediğinde bir atölye kuracaksa makinenin fiyatı iki katına çıkarsa insanlar cebinde onun için hazır finansmanı olsa bile gidip onu alıp hemen işlerine başlamıyor. Yani önce Alman Makinesi yerine Çin Makinesi kullansam acaba olur mu? Bu fiyat artışı niye oldu? Ben belli bir süre beklersem bundan acaba istifade edebilir miyim diye düşünüyorum. Sonra ben ikinci el makine kullansam acaba bu sistemi sürdürebilir miyim diye düşünüyorum ama bakın orada her halükarda yani ekonomik duruma göre bir karar verme süreci ortaya koyuyor fakat markete gidip de rafta makarnayı görmeyen adamın gerçekten kimyası bozuluyor. Bakın bu ülkenin yaşadığı hani çok büyük bir açlık krizi en azından bizim yaşımızdaki insanlar hatırlamıyor. Yani öyle bir şey yok. Evet, bazen karaborsa olduğu oldu, 80 yıl öncesinde... Ama insanların açlıktan öldüğü bir dönem, en azından yaşımızdaki veya sizlerin yaşındaki insanların hatırlamadığını düşünüyorum. Ama bu toplumdaki gıda ürünlerinin özelliğinden kaynaklanan, yani "acaba bulamazsam ne olur?" işte bu insanları yanılsa sevk eden önemli bir şey. Bundan da

istifade edenler oluyor doğal olarak şimdi Türkiye'nin ticareti üzerine serbest piyasayı ise ben şurada sektörlerin mutlaka titizlikle korunması gerektiğini düşünüyorum. Yani devletin serbest piyasayı kaş göz işaretiyle dahi bozacak bir şeye izin vermemesi gerekir. Bakın devletin fonksiyonunun bu olması gerek:

Birincisi üretim yeterli olacak. İkincisi piyasa oluşumunda devlet kesinlikle kaş göz işaretiyle dahi piyasanın etkilenmesine izin vermemesi gerekir diye düşünürüm. Çünkü temel sorunlarımız şunlar:

- 1) Üretimle ilgili bazı problemlerimiz var.
- 2) Ticarileştirmesiyle ilgili ciddi sorunlarımız var.

Şimdi tarım ürünlerinin ticarileştirilmesinde alınan tek önlem, bakın yani bunu gerçekten hani bizim muhataplarımız bize kızabilir. Niye öyle söylüyorsunuz, biz de çalışıyoruz diyebilir ama gördüğüm şudur; Lisanslı Depo, Ürün İhtisas Borsaları ve Elektronik Ürün Senedi dışında yapılmış çok fazla elimizde bir enstrüman yok. Yani hepimiz çok üretiyor da olsak bir hasat dönemi problemi yaşıyoruz. Geçen sene ben yan sanayi ürünlerinin Genel Kurul Toplantısına girdim. Orda kendilerine şunu söyledim. Biliyorsunuz devletin almış olduğu bazı önlemler var. 12 TL fiyat dedi ayçiçeğinde ama 9 TL'ye kadar inebiliyor. Yani Karadeniz Birlik her sene 30 bin ton ürün alıyordum diyor o zaman ya kapımda 100 bin ton ürün bekliyor, çünkü tüccar almadı bana geldi. Oradan yola çıkarak o yan sanayicilere söylediğim şeyi söyleyeceğim. Dedim ki biz bu sene mesela en az bir buçuk milyon ton daha yurt dışından ithal edeceğiz. Yani 2 milyon ton ürettiyse bir buçuk milyon ton daha dışarıdan alacağız. Ama geçen yıla göre 200-300 bin ton daha fazla üretildi diye fiyatlar 12 TL'den 9 TL'ye düştü. Tabi yurt dışında da

fiyatların düştüğünü biliyorum. Benim kendime söylediğim şey şu: Sanayici sıkıştığında ya da tacir zorlandığında, nerede bu devlet nerede bu hükümet, neden önlem almıyor diye yüksek sesle konuşma hakkını kendinde buluyor. Ben de dedim ki: Bu sosyal sorumluluk nerede başlayacak nerede bitecek arkadaşlar, siz niye almıyorsunuz bunu. Evet, dışarda fiyatları düşebilir belki sizin umduğunuz gibi olmayabilir ama yüksek fiyattan da alsan nasıl olsa piyasaya yüksek fiyattan verebilirim diye tüccarın almadığını ben orada görebiliyorum.

Piyasa oluşumunda bazı problemler var. Bunlar tabii bizim kesinlikle onları eleştirerek düzeltebileceğimiz bir şey değil. Bunun için insanların o ürünün muhafaza edilebileceğini bilmesi lazım. Altyapının oluşturulması lazım. Belki bu alanda farklı enstrümanların da devreye sokulması lazım. Ama şunu da kabul etmek gerekiyor. Meyve sebze dâhil birçok üründe artık Türk üretici, aklına geldiği gibi ya da gelecek planlamasına göre üreteceği ürüne göre biz geleceğimizi planlayamayız. Mutlaka planlı üretim gerekiyor. Hiç değilse bizim piyasaya çıkan tarım ürünlerimizin %60'ının %70'inin planlı bir şekilde garanti edilebiliyor olması lazım. Aksi takdirde biz 85 milyon nüfus, 5 milyon da muhtelif misafirlerimiz olduğunu varsayalım göçmen şeklinde, onun yanında 50 milyon turist var ki yani ben Türkiye'nin koşulları uygun olursa dünya koşullarının da uygun olduğunda yani birkaç yıl içinde kendi nüfusu kadar misafiri ağırlayabileceğini de düşünüyorum. Dolayısıyla her yıl artırmanız gereken ihracat da var. Bu çerçevede ben inanıyorum ki yani bunun sadece insanların bu sene şunu üreteyim ya da bunu üreteyim demesine göre planlayabileceğimizi düşünmüyorum. Mutlaka planlı üretime geçilmeli. Hani bunun örneği o olur bu olur bunları bilemem. Geçen yıl yapılan Tarım Şurasının sonuçlarını tekrar bir daha okuma fırsatı buldum. Bu toplantıda sizlerle bir araya

geleceğim için. Vallahi hiç burada bilmediğimiz, bize hiç bilmediğimiz bir şey söylenmiş değil. Hepsi bildiğimiz şeyler ama kararlılık gerektiriyor. Birden fazla Bakanlığın bir araya gelerek ciddi bir şekilde bir emek vermesi gerekiyor. Biz özellikle iç ticaret alanını ki tarım ürünleri ticaretini de ben hani ithalatını bir yana bırakıyorum. Onu daha çok bu çerçeve içinde ele almak niyetindeyim. Buradaki bu boşluğu başboşluk şekline getirmeden yani zaman içinde o ortaya çıkabilen sorunları da kapsayacak şekilde çözmemiz gerekiyor. Bunun için bir anlayış birliğinin, yani üç aşağı beş yukarı oluşmaya başladığını görüyorum. Çünkü bu şuraya doğru gidiyor. Yani düşünün uçaklı insansız hava aracı üretiyorsunuz, insansız savaş uçağı üretiyorsunuz. Kendi övünebileceğiniz teknolojik bazı şeyler; araba ortaya koyuyorsunuz. Çok amaçlı amfibi gelir üretiyorsunuz. Ondan sonra gelip soğanla bunun tartışmasını yaptırıyoruz. Bu da bize yakışmıyor. Bunun doğru bir şey olduğunu düşünmüyorum. Bunu hem dalga geçenler açısından hem de konuşulmasına sebep olanlar açısından. Yani bizim açımızdan. Ben doğru bulmadığımı açıkça ifade ediyorum. Devlet demek ciddiyet demektir. Bence bu konularda daha dikkatli olmamız gerektiğini düşünüyorum. Kusura bakmayın yani formel cümleler kullanmadığımı biliyorum ama bu konudaki belki ikinci bir tur olursa orada da söyleyeceğim şeyler olabilir. Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

Celal Toprak: Efendim biz de teşekkür ederiz bu samimi sohbet için. Burada zaten aile içi sohbet gibi bu... Biz sık sık bu ekiple görüşüyoruz. Şimdi Alp Önder Özpamukçu'ya sözü vereceğim. Onunla daha yeni Hatay'dan geldik. Orada bir sosyal sorumluluk projesi yaptık Gıda Perakendecileri Derneği ile. Hasatla ilgili ben oradaki limonların toplanıp tüketiciye ulaştırılması noktasında Gıda Perakendecileri Derneği ve sevgili Başkana çok teşekkür ediyorum. Önemli bir

farkındalık projesiydi. Şimdi benzer bir çalışmayı Elif Hanım sanıyorum önümüzdeki Pazar günü Maraş'ta bu sefer ekimle ilgili gerçekleştireceğiz. Çünkü o bölgedeki ekimde büyük bir felaket yaşadık. O insanlara biz ekim için destek olmak zorundayız. Sayın Bakanla birlikte bu konuda da bir farkındalık yaratabilir miyiz, oluşturabilir miyiz? Diye düşündük. Pazar günü Maraş'tayız, bekleriz. Herkese bunu da buradan ifade etmiş olayım.

Sezai Uçarmak'a, sevgili Bakana çok teşekkür ediyorum. Alp Önder Özpamukçu'ya sözü veriyorum. Buyurun efendim.

Alp Önder Özpamukçu

TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı

TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı Alp Önder Özpamukçu:

Sayın Bakan Yardımcım, değerli katılımcılar, değerli panelistler, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Gıda Perakendeciler Derneği, 2012 yılında kurulmuş, modern gıda perakendesinin önemli paydaşlarını temsil eden bir sivil toplum kuruluşudur. 40 bin noktadaki işletmeleriyle, 400 binden fazla çalışanıyla, 2021 sonu rakamlarıyla 350 milyarı aşkın cirosuyla organize perakende tarafının en önemli temsilcisidir. Üyeleri-miz arasında ulusal ve bölgesel gıda market zincirleri, kahve zincirleri ve hızlı servis restoranları, bu sektörün gelişmesi için çalışan çözüm ortakları bulunuyor. Bu nedenle derneğimizin çok temel işlevleri var. Birinci olarak; bu sektörün ülke ekonomisine sunduğu sosyoekonomik katma değeri artırmak. Çünkü organize perakendenin payını toplamda yüzde 40 civarında hesaplıyoruz. Meyve ve sebzedeki rasyomuz ise yüzde 15'lerde. O biraz daha çarşı, pazar ve restoranlar tarafında gidiyor. Yüzde 35 civarında da gıda perakendeciliği var. Ne zaman gıda perakendesi kayıt altına alınır da daha rekabetçi, daha tüketiciye yakın bir yapı oluşturabiliriz. Sayın Bakan Yardımcımız az önce bahsettiği üzere bu rakamlar Avrupa'da yüzde 60-80 civarında seyir ediyor. Bizde

kayıt dışı ekonomi oranlarına baktığımızda orantısal bir denge görüyoruz. Yani ne kadar organize olabilirsek o kadar refaha katkı sağlayan bir sistem kurarız. Kanunda da belirtildiği üzere 5 mağaza ve üzeri işletmeler organize perakendesini ifade ediyor. Bunun tarifi şu şekilde; siz 5 mağazadan daha fazlası haline geldiğinizde mevzuatın içerisinde işlerinizi yapmak zorundasınız.

Gıda Perakendeci Derneği'nin en önemli misyonlarından bir tanesi de dünyadaki yenilikçi uygulamaları ülkemize getirmektir. Gıda perakendeciliğinin gelişimiyle birlikte, tarım sektörü üretimine ve gelişimine öncülük etmeyi, desteklemeyi amaçlıyoruz. Çünkü tedarik zinciri artık son derece önemli bir bağlam haline geldi. Gıda perakendecisi, özellikle tarım ve hayvancılık sektörünün iyi dizayn edilmediği noktalarda nihai satıcı olarak zararını görüyor.

Sektörün modernleşmeye ve sürdürülebilir büyümeyi sağlamaya ihtiyacı vardır. Aynı zamanda rekabetçiliğin de artarak gelişmesine ihtiyaç var. Bu istihdamı da artıran bir faktör... Eğer rekabetçilik artarsa enflasyonda dizginlenir. Böylece daha iyi ürün ve daha kaliteli ürün üretmeye, daha kaliteli tedarikçiler oluşturmaya vesile olur. Eğer gelişmiş firmalar ve organizmalar kurulmaz ise büyük yatırım yapan işletmelerle rekabet etmek mümkün değil. Bu nedenle bu müesseselerin ülkemizde daha da güçlenmesine ihtiyaç var. Fiyat dengesinin sağlanmasının temel unsuru bu rekabetçiliğin sağlanmasıdır. Sayın Bakan Yardımcımızın altını çizdiği fiyat dengesini rekabetçilikle tutturabiliriz.

TÜİK rakamlarına bakıldığında üretici enflasyonu yüzde 170'lere ulaşmıştı. Şu anda yüzde 110-120'lerde. Tüketici enflasyonu ise TÜİK rakamlarıyla ifade ettiğimizde yüzde 84'lere çıktıktan sonra şu anda yüzde 55 civarında. Böyle bakıldığında, üretici fiyatının tüketici fiyatına gelişini yavaşlatan nokta perakende sektörüdür.

Rekabet, fiyat yapısının ve dengesinin oluşmasına vesile oluyor. Bunlar topluma katma değer yaratan unsurlar haline geliyor. Dernek, aynı zamanda bu konudaki bilimsel verileri üretmek ve referans kaynak olmak durumunda. Çok önemli çalışmalar yapılıyor. En sonunda toplum için daha kaliteli, daha kolaylaştırılmış bir hizmet ve ürünleri ulaştırmaya vesile oluyor.

Biraz önce Celal Bey, deprem çalışmalarından bahsetti. Dernek olarak Güvenilir Ürün Platformu ile yapılan çalışmaların yanı sıra önemli işbirliklerimiz oldu. “Beni Hafife Alma” projesiyle üreticinin ürünü direkt rafa koymaya yönelik bir mekanizma kurmaya çalışıyoruz. Kooperatif ve birliklerin desteklenmesini istiyoruz. Tarım ve Orman Bakanımızın ifade ettiği üzere, Türkiye’deki tarım üretiminin yüzde 90’ı aile işletmeleri. Bu bakımdan Sayın Bakan Yardımcımızın altını çizdiği üretimin ticarileştirilmesi sorunu doğru kooperatifçilik, doğru birliklerin yapılmamasından kaynaklanıyor.

Ticaret Borsalarımız, örneğin Edirne Ticaret Borsası’nda çok önemli bir borsa örneği görüyorum. Edirne Hayvancılık Borsası 65 yıldır ayakta ve çok güzel hizmet veriyor. Çünkü oraya bakıyoruz ve oradaki fiyat yapısının nasıl oturduğunu görüyoruz. Böylesi enteresan bir borsayı da Adapazarı’nda gördüm. Süpürge Borsası. Harika çalışıyor. Ancak diğer illerde borsaları bu kadar efektif göremiyorum. Borsaların, birliklerin ve kooperatiflerin ayağa kalkması gereklidir. Çünkü bu unsurlar üretimin ticarileştirilmesi için hayati konumdadır. İsviçre ve Fransa’da uzmanlaşmış örnekleri hep birlikte görüyoruz. Oradaki üretimin ve üreticinin gücünü oluşturan bu yapılarıdır. Biz maalesef bu konuda biraz geride kalıyoruz. Kooperatifçilikten ve birliklerden kurduğumuz markalar 50 yıllık markalar. Biz o yıllardan beri bu işleri iyi yapamıyoruz.

Tarım ve Hayvancılık konusu bizim için çok hayatidir. Sayın Bakan Yardımcımızın da bahsettiği üzere havza bazlı tarım yapmak zorundayız. Sözleşmeli tarımı yüzde 10-20'ler mertebesinde yapabiliyoruz. Bunu artırmak zorundayız. Teknolojik tarıma doğru geçiyor olmamız lazım. Kooperatif ve birlikler güçlenmez ise teknolojik yatırımları da yapmak zor. Kentsel tarımı yaygınlaştırmalıyız. Domatesi Antalya'dan İstanbul'a binlerce kilometre taşıyoruz. Ekim ayındaki gıda konferansında sıfır liraya tarladan alınan domatesin yedi liraya taşındığını ölçmüştük. Kentsel tarım yapılabilirse maliyetler de düşecektir. Bu konular bilmediğimiz konular değil. Mesele bunu uygulayabilmekte ve kararlıkla bu işin üstüne gitmekte... Yani icraata, uygulamaya ihtiyacımız var. Gıda Perakende Derneği olarak "Gündem Tarım" diye bir youtube hesabı açarak tarımın öncü isimlerini bir araya getirerek orada tartışıyoruz. Derinlemesine konuları tartıştıktan sonra önerilerde bulunuyoruz. Kooperatif ve Birliklerle çalışma konusunda çok istekliyiz. Üreticinin rafa giden ürününü en az aracıyla rafa taşıma konusunda ciddi bir ihtiyaç olduğunu görüyoruz. Bu konuda da marketlerimiz değişik çalışmalar yapıyor. Burada önemli olan beraber hareket edebilmek, Bakanlığımızın vereceği desteklerle, onların yönlendirmeleriyle, daha güçlü halde bunları yapabilmek, bu işlere fayda sağlayacaktır.

Tedarik zinciri noktasında özellikle tarımın teknolojikleştirilmesi konusunda büyük bir ihtiyaç var. Çok mega sorunlarla geliyoruz. Pandemiyle birlikte başladı. Biz iyi bir sınav verdik. Avrupa'da yaşanan olayları biz memleketimizde yaşatmadık. Bu süreçte tüm perakendecilerin çok büyük özverisi vardı. Ancak Rusya-Ukrayna savaşı ve kuraklık meselesiyle artık tedarik zinciri risk altında... Türkiye dünyada kuraklık yaşayacak başlıca ülkelerden bir tanesi. Yine de açık kanallardan sulama yapılarak suyun yüzde 30'unu zayi ediyoruz. Diğer taraftan halen GAP Projesindeki sulama kanallarını bitirebilmiş değiliz.

Türkiye tarım ve hayvancılık konusunda dünyanın en şanslı ülkelerinden biri. Coğrafi işaretli ürünlere baktığımızda tüm Avrupa'da 3 bin tane coğrafi işaretli ürün var iken, Türkiye bu rakama tek başına ulaşabiliyor. Ancak biz coğrafi işaretli ürün üretmemize rağmen AB nezdinde tescilini yapmıyoruz. Böyle olunca Avrupalı gelip bizim ürünü müzü çalabiliyor. Halbuki bunların AB nezdinde akreditasyonlarını yapıp, coğrafi işaretlerimize sahip çıkmamız lazım. Bu örnekler baktığımız zaman hep beraber yapacağımız çok iş var. Eğer ev ödevlerimizi yapmış olsaydık şu anda gıda konusunda Dünya'ya ders verme noktasındaydık. O kadar da bereketli topraklardayız. Sayın Bakan Yardımcımıza yüzde yüz katılıyorum. İşimiz sadece uygulamak. Çok teşekkür ederim Celal Bey.

Celal Toprak: Alp Başkanım çok teşekkür ederiz. Hiç vakit kaybetmeden sözü Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün'e vermek istiyorum. PERDER bizim için çok önemli kurumlardan biri. Az önce bahsettiğim raflar hikâyesinde PERDER'in bütün mağazalarını bize açtılar. Bu vesileyle Ömer Bey'e çok teşekkür ediyorum. Buyurun söz sizin.

Ömer Düzgün

Türkiye Perakendeciler Federasyonu
Yönetim Kurulu Başkanı

Türkiye Perakendeciler Federasyonu Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Düzgün:

Değerli Bakanım, katılımcılara ve panelistlere teşekkür ediyorum. Aslında sıkıntımız ortak. Sayın Bakanımız ve Başkanımızın konuşmalarına harfi harfine katılıyorum. Aynı konuları tekrar etmek istemiyorum. Bu yüzden olaya biraz farklı noktadan bakacağım.

Moderatör Celal Toprak Bey'in de dediği gibi, pandemi döneminde özellikle Rusya-Ukrayna savaşı sürecinde, gerçekten ülke olarak kendimize yeter bir vaziyette olduğumuzu çok net bir şekilde gördük ve fark ettik. Şu an yetiyor olabiliriz ama geleceğimizi de garanti altına almak zorundayız. Bu da planlı ve programlı bir tarım politikasının uygulanmasından, hayvansal ve süt ürünlerine baktığınızda bu anlamdaki uygulamalardan geçiyor. Bunların her birinin devlet içerisinde güzel bir planlamayla çok daha güzel yerlere geleceğinin kanaatindeyim. Tabi bu konuda üretici ve tüketicilere düşen birçok görev var. Bunları da unutmamak gerekiyor.

Gıda güvenliği noktasında da olaya baktığımız zaman, gıdanın güvenilirliği yerelden başlamalı. Yerelden bahsediyoruz, kooperatiflerden bahsediyoruz fakat bunları kim destekleyecek. Devlet çoğu zaman Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelere KOSGEB aracılığıyla destek veriyor. İşletme açın diyor, kooperatifleşin diyor. Fakat açılan işletmeler, bu kooperatiflerin ürettiği yerli ürünleri üreten işçiler, ürünlerini satacak ve pazarlayacak yer bulamıyor. Bu konu üzerinde durmak lazım...

Gıda sektöründe en büyük problem, bakın bugün bende rakamlar mevcut; 249 zincirin 48 bin 660 şubesi var. Discount marketler, yaklaşık 37 bin 307 şube ile pazarın % 77'sine hakim. Ulusal zincirler 5.879 şube ile %12, yerelde de 5.500'e yakın şubemiz var. Geleneksel ve organize elektronik üretici üretimi var neticede. Geleneksel ticaretin rakamları ise bu sayıların içerisinde değil. Bu duruma bakıldığı zaman, Türkiye'de müthiş bir mağaza enflasyonu mevcut. Eğer bu mağaza enflasyonunun önüne geçemezsek, tüm bu konuşmalarımızın boşa gider.

Biz rekabetsiz bir ticareti kesinlikle düşünemeyiz. Rekabet kesinlikle ticaretin içerisinde olacak. Fakat biraz önce dediğim gibi discount mağaza, yereldeki bir ürüne destek çıkma noktasında çok eksik kalıyor. Yereldeki üretimi biz yerel mağazalar sahipleniyoruz. Çünkü bizim işimiz yerel. Satın almamızdan tutun tüm operasyonlarımızı yerelden yapıyoruz. Bu şekilde olunca, yereldeki üretici direkt bize geliyor. Fakat hiçbir kurala bağlı olmadan alt alta, yan yana açılan mağazalar var. Bunun önüne geçemediğimiz sürece bu durum nereye kadar böyle gidecek? Hem bu beş ve altındaki geleneksel kanat dediğimiz sistemi her geçen gün bitiriyoruz. Bunları kayıt altına almak çok güzel bir durum ama pazarcıyı nasıl kayıt altına alacaksınız. Bu kolay değil. Vatandaşın küçük metrekairelik bir bakkalı var iki tane mağazası var. Onunla ailesini geçindiriyor. Onun yanına bir tane de açılmıyor ki. Bu durumu Sayın Bakanım biliyor, vaktiyle kendilerine bu konuda çok

serzenişte bulunduk. Bir de tek bir mağaza açılmıyor. Üç mağaza dört mağaza birden açılıyor. Önceden üçüz diye tabir ediyorduk ŞOK, BİM A101. Şimdi SEÇ ile beraber dört oldu. Bu dört mağaza aynı anda ve aynı mahallede açıldığı zaman oradaki yerel, geleneksel kanadı, uzman mağazacılığı ve yerel perakendeyi de etkiliyor. Oysaki yerel perakende, yatırımını direkt yerelde yapar. Kazandığını yerele harcayan bir perakendecidir. Oradaki ekosistemin içerisinde parayı döndüren perakendecidir. Bunların hepsi çok önemli... Kalkınmayı yerelden başlatmamız gerektiğinin kanaatindeyim. Bu sorunu topyekûn olarak değerlendirmemiz lazım.

Bakın biz gıda, üretim ve tedarik güvenliğinden bahsediyoruz. Çok şükür bugüne kadar böyle bir sıkıntı yaşamadım ama yine gelişen bu sistemin ve çoğalan mağazaların içerisinde özel markalı ürünler, büyümelerini yıllık %20'lerin üzerine taşıdılar. Özel marka üretiyorsun, o marka ve ürünü tüketiciye güvenli bir şekilde sunabilmek zorundasın. Ve bunu kime üretiriyorsun? Kendin üretmiyorsun bir marka üreticiye üretiriyorsun. Marka üreticilerinin yıllık büyüme oranı yıllık %6-7 civarında. Özel markalı ürünlerin büyüme oranı ise yıllık %20. Belli bir noktadan sonra marka üreticiler, o özel marka üreten işletmecilere mahkûm oluyorlar. Bu mahkûmiyet haliyle bir zaman sonra pazarı ve işini kaybetme sürecine geliyor. Bunun için kesinlikle mağaza açılımlındaki bu tekelleşmenin, bakın tekelleşme diyorum, bunun önüne geçmek zorundayız.

Gıda, üretici ve tedarikçinin de güvenilirliğinin artırmanın biri de budur diye düşünüyorum. Milli savunma vb. konularda yerli ürünler üreterek kendi kendimize yeter vaziyete geliyoruz fakat bunu gıdada da %100 yapabilmemizin yolu, bir defa yerli üreticiye %100 destek çıkmak, özel markalardan uzak durmaktan geçiyor. Özelde gramajı düşük ürün üretiriyoruz. Şekli, şemalı ve fizik yapısı aynı özel ürün

ürettiriyoruz. Yani satacağımız fiyata göre bir ürün ürettiriyoruz. Bu ne demektir? Burada o ürünün kendi içindeki güvenilirliğinin eksikliği demektir. Sonra tüketici için ürünü rafa koyuyorsun. Ürün, aynı ambalajlarda olduğu için tüketici ürünü incelemeyeceği sürece bunun farkına dahi varamıyor. Orada bir fiyat düşüklüğü var. Bu da haksız bir rekabete yol açıyor. Bununda kesinlikle hep birlikte önüne geçmek zorundayız.

Fiyattan bahsediyoruz. Özellikle son zamanlarda bu tüm gıda perakendesini etkiledi. Yani fiyatın tek sorumlusu marketler, işletmeler. Hayır, bu fiyatı tüketici en son mağazada görüyor. Tüketici mağazaya geliyor, marketin rafında fiyatı görüyor. Olay bu şekilde olduğu zamanda da market fiyat artırıyor algısı oluyor. Hâlbuki market neden fiyat artırsın. 50.000 mağazadan, sanal ve elektronik ticaretten bahsediyoruz. İnsanlar marketten alışverişini yaparken gözü kapalı alışveriş yapmıyor. Elindeki cep telefonu ile bir ürünün fiyatını her tarafta görme şansına sahip. Fakat bir ürünün rafa gelene kadar üretici, tedarik, lojistik süreçleri var. Bu süreçlerin hepsini atlıyoruz ve diyoruz ki marketçiler ürün fiyatını artırıyor. Hayır, öyle bir şey söz konusu olamaz. Bu anlamda da zaman zaman bakın bizler müşteriyle karşı karşıya kalıyoruz. Bu hususu tüm perakendecilerimiz için söylüyorum. Bu da müşteriye karşı olan perakendecinin güvenini azaltıyor. Hepimiz biliyoruz ki bu anlamda hep birlikte tüketicilerimize en iyi, kaliteli ve güvenilir bir şekilde ürün sağlamakla mükellefiz. Biz özellikle yerel zincirler olarak bu mantıkla çalışıyoruz. Pandemi ve Rusya-Ukrayna savaşı döneminde hiçbir rafımız boş kalmadı. Bizler büyük metrekarelerde işlem yaptığımız için müşteriye ürün sunma konusunda iki-üç müşteri geldiğinde ürünümüz bitmiyor.

Bunların yanı sıra hiç kimsenin bahsetmediği bir konu var, israf. Yani gıda güvenilirliği konusunda israf, hepimiz için çok değerli bir durum.

Mağazalara baktığımızda israfı yapan kim? Perakende sektöründe, özellikle gıda perakendesinde ve diğer perakende sektöründe de var. Personel, bizim en büyük problemlerimizden biridir. İşe başvuran personel, sektörü bir iş kolu olarak maalesef görmüyor. Bu şekilde olmayınca kaliteli, işi bilen ve tecrübeli personel bulma noktasında sıkıntı çekiyoruz. Personel alıyoruz fakat verim alma konusunda sıkıntı çekiyoruz. Personel, ürünü korumada bile yapması gereken eylemi yapma konusunda zorluk çekiyor. Bu konuda da devletimizden destek bekliyoruz.

Emin olun, tüm paydaşları kucaklayan bir perakende yasası çıksa, biz gıdanın güvenilirliğini o yasa ile sağlayacağız. Fakat maalesef yıllardır biz bunları konuşuyoruz, Ticaret Bakan Yardımcısı Sayın Sezai Uçar-mak Bey de bu konuya hakim ama bu noktada hiçbir ilerleme alamıyoruz. Yereli, yerel zincirleri tüketirsek, herkesin evinin altındaki bakkal amca artık bugün discount amca oldu. Yani isimde vermek istemiyorum fakat BİM, A101 amca oldu. Yarın bunlar bittiği zaman üretici, tüketici ve tedarikçi olarak belli bir grubun inisiyatifinde kalacağız. Bu sebeple bu konu herkes için çok önemli. Şu an en büyük problemimiz tüm paydaşları kucaklayan bir perakende yasası ile sistemin düzenlenmesi. Eğer bunu başaramazsak, biz geleceği az çok biliyoruz. Mağaza sayılarının artacağını biliyoruz. Bu sayılar ile perakendenin nereye evirileceğini öngöremiyoruz. Devletimiz piyasadaki fiyatları dengelemek için yeri geldiğinde mağaza açıyor. Biz de diyoruz ki, mağaza açmaya gerek yok, oradaki satılacak ürünleri bize verin, biz satalım. Bu normal. Neden bunu yapıyor? Çünkü rekabet, serbest piyasa var. Bunun tek sebebi, üç-dört marka üzerinden büyümek. Bu büyümenin önüne geçmek zorundayız. Evet, belki sepetleri aynı oranda koymayacağız, zaten bir rekabete karşı değiliz. Fakat bir sepet çok dolu, diğerinde bir şey yok. Bu şekilde olduğu zaman gelecekte olay çok farklı bir yere doğru gidebilir diye düşünüyorum. Bunun önüne geçerse emin olun

her şeyin daha güvenli bir şekilde gideceğine inanıyorum. Ve tarım sektöründeki üreticinin de, diğer profesyonel yani fabrikadaki üreticinin de desteklenmesi gerektiğine inanıyorum ama onları da kucaklayan bir yasa olmayışından yeri geliyor müzdarip oluyorlar.

Bakın biz yerel zincirler olarak her mağazamızda, en az 20 kişi çalıştırıyor ve 500 m² altında bir mağaza açmıyoruz. Zaten bu 500 m²'de 20 kişi ile istihdama müthiş bir katkımız var. Bir tarafta 5.000 mağaza var diğer tarafta 45.000 mağaza var. Bu mağazaların çalıştığı personel sayısında biraz fark olsa da aynıdır. Neden? Onlar biraz daha 2-3 elaman ile fazla istihdam sağlıyorlar. Tüketicide daha az ürün sunuyorlar. O da bir sistem, saygı duyuyoruz.

Fakat burada da başka bir algı var. Tüketici mağazaya gidiyor, özel markalı ürüne baktığı zaman yanında başka bir ürün yok. Fakat tüketici yerel markete gittiği zaman, birinci, ikinci, üçüncü kalite yerli ve marka ürün var. Tüketici marka bir ürünü özel bir ürün ile karşılaştırıyor. Bu da rekabette sıkıntı oluşturuyor. Biz, özel markalı ürün olmasın demiyoruz ama onun da bir yüzdesi olsun. Bu oran %25'leri kesinlikle geçmemeli. Ayrıca özel markalı ürünlerin yanında tüketiciye kesinlikle aynı ürün muadilinde iki, üç adet marka ürün sunma zorunluluğu getirilmeli. Biraz önce Ticaret Bakan Yardımcısı Sayın Sezai Uçarmak Bey, geçmişten bugüne kadar ticarete karışılmadığını söyledi ama aslında bu ticarete karışmak değil. Ticaret serbesttir buna katılıyoruz ama ticareti de bir kuralına oturtmak lazım. Ticari ahlak anlamında da olaya baktığımız zaman bir sistem olması lazım. Bu sistemi eğer biz koyamazsak o zaman emin olun geleneksel ticaret yapanlar zaten yereldir. Yerel zincirler de zaten bölgelerinde yerel olarak hizmet ederler. Bir şekilde bu düzenlemeyi yapmamız gerektiğini kesinlikle düşünüyorum. Bunların hepsini yaparsak üretici, tedarikçi ve perakendecinin de mutlu olacağına inanıyorum. Bu anlamda olaya baktığımız

zaman, ben Türkiye perakendeciler zinciri olarak yereli perakendenin bir sigortası ve garantörü olarak görüyorum. Bu garantörü lütfen göz ardı etmeyelim. Çünkü yerel marketler sattığı ürünü yerelden alıyor. Çünkü bizler, her mağazada özellikle Anadolu şehirlerinde bunu çok net görüyoruz. Biraz önce TOBB Perakendecilik Meclisi ve Gıda Perakendecileri Derneği Başkanı Alp Önder Özpamukçu Bey şunu söyledi: Yerelde bölgesel, coğrafi işaretli ürünlerin o bölgeye yetecek şekilde üretilmesinin faydalı olduğunu. Bu çok doğru, katılıyorum. Ama emin olun o ürünleri üretenler bile çoğu zaman o denemeyi yapıyorlar ama karşılarında ürettikleri ürünü pazarlayacak bir noktayı bulamayınca bir sonrakinde vazgeçiyorlar. Biz, bunların hepsine talibiz. O ürünlerin karşılığını bizler veriyoruz.

Şunu önemle vurgulamak istiyorum. Perakendede mağaza açılacağı zaman o mağazaların hangi kriterde ve kuralda açılacağına dair kurallar olmalı. Bu kuralı kim oluşturacak onu bilmiyorum. Ticaret Bakan Yardımcısı Sayın Sezai Uçarmak Bey, yerelde yerel yönetimlerden bahsetti doğru. Ama yerel yönetimlerde bazen şununla karşılıyoruz. Yerel yönetimler diyor ki, benim aslında bu ruhsatı vermemem gerekiyor ama vermediğim zaman bir yerlerden bana baskı geliyor. Ben açık konuşuyorum. Aslında onlara da bu yetkileri verirken, arkadaş sen o bölgedeki ekonomiyi, nüfusu ve hacmi biliyorsun. Ona göre bir değerlendirme yapılarak izin verilmeli diye düşünüyorum.

Ben biraz özele girdim. Sizler zaten makro anlamda gerekenleri söylediniz. Ben de mikro anlamda sistemin içerisindeki problemleri aktarmaya çalıştım. Teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Türkiye Perakendeciler Federasyonu Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Düzgün Bey'e teşekkür ediyorum, ağzınıza sağlık.

Ben, son olarak İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meslek Komitesi Başkanı Neşet Çil Bey'e sözü vermek istiyorum.

Neşet Bey, bu arada çok sayıda ekonomi gazetecisi arkadaşlarımız var. Sevgili Çetin Ünsalan, Serpin Alparslan, Ekrem Uca. Görebildiklerim bunlar. Onların teşekkürlerini İstanbul Ticaret Borsasına iletiyorum. Lütfen sizler de yönetiminize taşıyın. Bu toplantıların düzenlenmesinde katkılarınızdan dolayı sizlere teşekkür ediyorlar. Söz sırası sizde buyurun efendim.

Neşet Çil

İSTİB 5. Gıda Ürünleri Perakende
Ticareti Meslek Komitesi Üyesi

İSTİB 5. Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meslek Komitesi Üyesi Neşet Çil:

Sayın Bakanım, değerli abilerim ve katılımcılarım hepimize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Sektör olarak, arkadaşları izledim tabii... Sektörümüz netice itibari ile çok sorumluluk taşıyan bir müessesedir. Şimdi perakende sektörü deyince; perakendecilik ben başka bir açıdan açıklayayım meseleyi, üreticiyle tüketiciyi buluşturan bir müessesedir. Üretici üretir, bu noktada marketçi köprü vazifesi görür ve bu köprü neticesinde ürünü tüketiciye ulaştırır.

Şimdi ben burada farklı açılardan bakmak istiyorum. Sektör olarak malum yıllardan beri bu sektörün içinden geliyoruz, sektörü ayakta tutabilmek için Sayın Bakanım özellikle bunu vurgulamak istiyorum; Pandemiye geçirdik, pandemi sürecinden sonra bazı sıkıntılar zaman zaman gündemimize taşınıyor. Gıda dediğiniz zaman üretime dayalı demektir. Gıda üretiminde sanayi boyutundan dolayı bir şey demiyorum. Yeri gelir bulunurluk olur, yeri gelir bulunmaz, fakat hiçbir zaman için perakende tarafında eksik olmaz. Bunun tedariki çekiliyor olabilir. Bizim özellikle gıda sektörünün en büyük sıkıntı yaşadığı nokta sebze

ve meyvedir. Özellikle bunların takibini hep beraber yapmalıyız. Sadece böyle bir defaya mahsus değil. Ben istiyorum ki gönülden, devamlı bir araya gelelim ve bu sektörün sorunlarını, fiyat artışlarının sebeplerini konuşalım. Bu et olur, beyaz et olur, sebze ve meyve olur. Bunun fiyat artışlarının sebepleri nelerdir? Alınması gereken tedbirler nelerdir? Neler yapabiliriz? Bunun tedbirlerini nasıl alabiliriz? Bu konuların etrafında bir araya gelmemizde fayda görüyorum. Ama tabii böyle sık sık perakende sektörü olarak, en yakınımızdakiler, dostlarımız dâhil olmak üzere bu fiyat artışlarının hesabını perakendeciye soruyor. Marketçiye soruyor... Ama bilmiyor ki, marketçinin elinden gelen hiçbir şey yok, üreten başkası fiyatı belirleyen bir başkası. Burada satış noktasında bazı sorunlar yaşıyoruz. Bu fiyat artışlarının izahatını mahallelimize, komşularımıza yaparken zor durumda kalıyoruz. Aslında bunun bizden kaynaklanmadığını her müşteriye de anlatamıyoruz.

Burada dediğim gibi sebepler üretimden kaynaklanıyor olabilir. Bunu sık sık gündeme getireceğiz. Üretim girdi maliyetleri nedir? Bunun satışını nasıl etkiler? Buna karşı nasıl tedbir alabiliriz? Misal örnek veriyorum, malum Ramazan dolayısıyla et fiyatları her geçen gün arttı. Sayın Tarım Bakanım da bu konu hakkında elinden gelen çabayı sarf etti ama yeterli derecede etimiz olmayışından ve önümüzün Kurban Bayramı oluşu nedeniyle bazı sıkıntılar görünüyor olabilir. Sayın Bakanımın eti dışarıdan ithal edip, Et ve Süt Kurumunun da piyasaya ucuz et vermesiyle beraber, marketçilere bir nebze nefes aldirdı.

Biz istiyoruz ki, her zaman için bu sebepleri masaya yatırılmasında fayda var. Özellikle sebze ve meyve, son dönemlerde patates soğan meseleleri de çok fazla gündemimize geldi. Aslında bunun bizden kaynaklanmadığını, her şeyin patates soğana odaklanmasını da canı gönülden istemiyorum. Sorunlarımıza değinmek gerekirse, burada biz perakende sektörünü nasıl geliştirebiliriz, buna nasıl katkı sağlayabiliriz bun-

lar üzerinde konuşmamız gerekli. Diğer zincir mağazalar adı altında, orta halli yerel marketlerimizi veya bakkallarımızı güçlendirmenin formüllerini bulmalıyız. Yani buradaki bakkal amcanın, işletmesi nasıl canlanır? Küçük yerel market nasıl daha çok kendini toparlayabilir? Hep beraber gayret gösterip, asıl bunlara dikkat çekmemiz gerekiyor. Yıllardan beri biz Ticaret Borsamızda perakende tarafında Sayın Başkanımıza bu sorunları dile getiriyoruz. En azından bir perakende sektörünün açılış kapanış saatlerini belirleyelim. Çalışan arkadaşlarımız canı gönülden rahatlıkla çalışsınlar. Burada en azından kurumsallığa gidilmesinde fayda görüyorum. Açılış kapanış saatlerinin belirlenmesi veya hafta sonlarının tatil olması, insanların işine daha fazla performans ile gelmesi bence çok önemli unsurlardır. Şimdi burada her geçen gün çirak ve kalfalık eğitimi olmayan bir sektöre doğru gidiyoruz. Eski çalışan insanlar artık yoruldu. Çıraklıktan gelen personelimiz yok. Böyle olunca da ister istemez sektörde bitme noktasına geliyor. O yüzden burada, hani böyle diğer sektördeki market camiasındaki arkadaşlarımız çok az personel ile fazla da esnaflık istenmeyen böyle rafta gör oku, alışverişini yap misali bu gibi konular ister istemez bizi etkiliyor. Bizim mahallemizde esnafça davranıp, müşterimizi tutma imkânına sahibiz. O yüzden bunu da güçlü bir eğitimden geçirmemiz gerekiyor. Arkadaşların işe biraz daha kurumsal bir gözle bakması gerekiyor. Sektörde küçük esnafımızın daha iyi tutunabilmesi için bazı adımların atılması gerekiyor. Bu fiyatlar ve enflasyon karşısında küçük esnaf her geçen gün eriyor. Sektör bitme noktasına gidiyor.

Eskiden işler bozulunca devretme noktasına geliyorduk. Birkaç yıl içerisinde devredecek adam bile bulamayacağız. Hiç kimse bu sektörün geleceğinden memnun değil. Bu yüzden sektör daha kalıcı ve iyi bir şekilde nasıl güçlenir bundan vatandaş da, perakende sektörü de nasıl memnun kalır bu konuya daha ehemmiyetli bir şekilde bakalım. Sayın Bakanım özellikle gıda sektörü, tarihiyle baş başa olan bir ürün-

lerin sıkıntılarını yaşıyoruz. Zaman zaman ürünün tarihi gelmeden bozulma ihtimali de var. Firmadan kaynaklanan sorunlar olabiliyor. Bizim gözümüzden de kaçıyor olabilir. Her ne sebeple olursa olsun, gıda sektörü her zaman için her adımda dikkat isteyen bir sektördür. O yüzden canla başla iyisini almaya, buldurmaya ve satmaya gayret gösteriyoruz. Malumunuz fiyat artışlarından dolayı, bu sorunları konuşmak adına İstanbul ve Antalya'daki Hal Dernek Başkanları ile perakende sektörünün paydaşlarının hep beraber ayda veya mevsim dönüşlerinde en azından bir toplantı yapılması gerekli. Ürünlerimizi ucuza mal edip ve nakliyesini de nasıl daha ucuza karşılayabilir, mağazamızda sergileyebiliriz bunun gayretini göstermek zorundayız. Yoksa kaç liraya üretilip, ne kadar karla satıldığını bilmediğimiz ürünler bize kapalı kutu geliyor. En azından belli başlı sorunlarımızı komisyon çerçevesinde, hep birlikte görüş birliğine vararak daha az maliyetlerle tüketiciye ürünleri nasıl daha ucuza sunarız, bunun gayretini göstermemiz lazım. Yoksa bu enflasyon canavarı üreticiyi, lojistik tarafını, haldeki toptancıyı ve perakendeciye de yutar. Benim özellikle vurgulamak istediğim; biz elimizden geldiği kadarıyla nasıl bu ülkede işimizi daha iyi yapabilir ve adımlarımızı nasıl daha sağlam atabiliriz? Biz bunun mücadelesi içindeyiz. Yoksa sektör olarak ne yaparsak yapalım, herkes ne satarsa satsın, mutlaka akşam evine gıdasını getirme mecburiyetindedir. O yüzden gıda sektörü bizim için çok değerlidir. Olmazsa olmazımızdır. Bu yüzden üreticiyle, tüketiciyle ve aracıyla hep beraber sürekli bir araya gelelim istiyorum. Bir komisyon kurulup oturulur veya ziyaretlerle çözüm üretebiliriz. Elimizden geldiği kadarıyla, bu sürece tüm paydaşları dâhil etmemiz gerekiyor. Kişiye mal etmekle olmaz. Marketçiyle veya halcisiyle beraber üreticiyi de katmalıyız. Daha ucuza ürünü nasıl mal edebiliriz? Bunu zayıf etmeden, fazla malın ıskartasını düşürmeden ve fazla hasar vermeden elindeki ürünü büyüğüyle, ortasıyla ve küçüğüyle nasıl değerlendirebiliriz ona bakıp, pazarlamakta fayda görüyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkürler Neşet Bey ağızınıza sağlık, sağ olun efendim. Ben teşekkür ediyorum. Enflasyon meselesini de bu arada dikkate getirdiniz. Konu ile ilgili de çok sayıda soru var. Ayrıca başka sorular da var. Ben hem Sevgili Bakanın konuşmaları değerlendirmesi için hem de bu soruları yanıtlaması için söz vereceğim. Bu arada herhangi bir cümlemi eksik bıraktım diyen dostlarımız varsa son olarak onlara da söz vermek isterim. Alp Bey var mı? Buyurun efendim.

KAPANIŞ

TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı Alp Önder Özpamukçu:

Teşekkür ediyorum. Benim de bu yönde bir isteğim olacaktı. Bir takım konularda değişik görüşler olduğunu da gördük. Tam bir uzlaşma olmadığı da ortada. Herkes bir araya gelip bunları tartışmamız gerektiğini söylüyor. Biraz rakamlarla konuşmamız gerek diye düşünüyorum. Bir takım algılar bazen yanıltıcı hale gelebiliyor.

Örneğin; Sektörel verilere bakıldığında, 2016 yılından 2020 yılına kadar organize zincirlerde 25 binden 35 bine 10 bin mağaza artışı varken, toplam geleneksel kanalda 199 binden 191 bine sadece 8 bin mağaza azalışı söz konusudur. Bu azalış ağırlıklı olarak 6 bin adetle 50 m2 altı geleneksel mağazalardan kaynaklanmaktadır. 50 m2 üstü geleneksel mağazalarda 5 yılda kaydadeğer azalış görünmemiştir. Bu durum, 50 m2'nin altında manav, şarküteri gibi ihtisas mağazaları dışındaki geleneksel satış noktalarının tüketici nezdinde yeterli hizmeti veremediği, günümüz şartlarında talep görmediği şeklinde yorumlanmaktadır. Bu tür araştırmaları iyi ortaya koymamız lazım ki memleketin faydasına hep beraber bir şeyler çıkaralım. Hepimiz aynı konuyu konuşuyoruz. Gıda kadar kıymetli bir iş yok. Neticede Türkiye bunu yapabilecek kabiliyette. Bizlerin oturup bunu verilerle konuşması gerek.

İstihdam konusu gündeme geldi. Yine 2016-2020 yılları arasında organize mağaza sayılarının gelişimine göre istihdam 82 bin kişi artarken, 2021-2025 yılları arasında da 80 bin kişi artması öngörülmektedir. Bu gelişimin net toplam Türkiye istihdamına etkisi ilave 60 bin kişi olacaktır.

Et fiyatları meselesinde ise eylül ayında Ulusal Süt Konseyi doğru fiyat belirlemedi. Herkes sahadan süte bir lira daha zam yapılması gerek dedi. Biz de Maliye Bakanımıza ilettik konuyu. Ancak o bir liralık zam yapmadı ve süt ineklerimiz kesime gitti. Şu anki durumu biz o nedenle yaşıyoruz. Bunlar bizim yaşadığımız döngüler. Bir daha böyle yapmamamız lazım. Yine aynı şekilde soğan ve patatesteki sürekli aynı döngüye giriyoruz. 200 bin ton fazla üretiyoruz çöpe atılıyor, eksik üretiyoruz fiyatlar aşırı yükseliyor. Bunları biliyoruz, karşımızda duruyor. Bu manada bu konularla beraber bir araya gelerek doğru verilerle, doğru analizlerle uğraşmamız lazım. Teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkür ediyorum. Bir araya gelme meselesi çok önemli. İstanbul Ticaret Borsası da aslında bu etkinlikle bunu gerçekleştiriyor. Başka söz yok sanırım. Sayın Bakan Yardımcımıza sözü vermeden önce çok soru olduğu için özetlemek istiyorum. Erdal Tüfekçi, enflasyonu özellikle sormuş. Enflasyon konusunda gıda perakandecilerine ve kamuya düşen görevler nelerdir? Üzerinde 5 saat konuşulabilecek bir konu ama siz bunu birkaç cümleyle özetleyebilirsiniz diye düşünüyorum efendim. Sevgili Çetin Ünsalan'ın da benzer soruları var. İhracat iyi ancak envanter çıkararak bunu yapsak daha doğru olmaz mı? İhracat yapıyoruz, sonra fiyatlar yükseliyor iç piyasada. Bu dengeyi nasıl sağlayabiliriz? Perakende Başkanlarına %30'lara zor ulaşan organizeden perakendeyi biraz fazla hırpalamıyor muyuz? Şeklinde bir soru var. Yine gıda mühendisi bir dostumuz gıda güvenliği konusunda endişelerim var, Sayın Bakan bu konu hakkında ne söylemek ister şeklinde bir soru yöneltmiş.

Buyurun efendim, söz sizin.

T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak:

Şimdi sorulara geçmeden önce şuraya ifade edeyim. Aslında Ömer Bey özellikle üstünde durdu. Yani bu konuda bir kanun çıkması lazım... Zaten organize perakendenin ortaya çıkmış olması aslında rekabet ku-

rallarında ticari ilişkileri de önceden düzenlemeye ihtiyaç hissettirdiği için Perakende Kanunu var. Dolayısıyla burada belki yeni alanları da bunun içine dâhil edebileceği için, o görünüyor. Biz özellikle çalışmalarımızda bir iki konuyu zaten hallettik. 2024 başında uygulamaya girecek. Bunlardan bir tanesi özellikle gıdaların en önemli problemleri: Ödeme vadeleri meselesi... Bunu biliyorsunuz bir aydan az dayanıklılığı olan ürünlerde bir ay, diğer gıdada da iki ay olarak kanun belirledi. Bu şekilde bir düzenleme yaptık. İkincisi yine kanunda haksız fiilleri tanımladık. Piyasanın işleme de olumsuz anlamda yetkide bulunduğunu herkesin kabul ettiği bir durum olduğu için onları düzeltmeye çalıştık. Bunlardan bir tanesi, birisinin tedarikçisisiniz yani üreticisisiniz, aranızda küçük bir ihtilaf oluyor. Yarından itibaren getirme diyor. Bunlar normalde organize perakendenin yapısına da uymayan işler olduğu için, bunlar henüz uygulamaya girmedi. Daha yönetmeliği de sizinle tartışacağız, seçimden sonra nasip olursa yaparız diye düşünüyoruz. Ama kanun çıktı. 2024 başında bu haksız fiilleri birkaç ay önce çıkarttığımız bu kanunda tanımlamış olduk.

Avrupa Birliği de aslında biliyorsunuz bunu yaptı daha önce. Çünkü gıdayı diğerlerinden ayırdı. Yani onun hızlı dönen bir mekanizma olması gerektiğini yani o piyasadan sağlamaştırılması, düzgün işlenmesi, şeffaf işleyebilmesi bakımından kolay ihtiyaç olduğunu birebir daha önceden kabul etmiştir. Şu anda onlar uygulamaya koydular bunu. Meyve-sebze meselesinde ise inanın sırf sistemi anlayabilmek için bir ay boyunca hallerde dolaştık. Bakın şunu kabul ediyorum. Bu iş biraz kendi haline bırakılmış. Resmi İstatistiklere de baktığımızda, bunun istatistiğini biz tutmuyoruz ama sürekli artan bir trend var. Ama ben biliyorum ki her sene artmıyor bu. Yani bir şekilde bazen düştüğü de oluyor. O düşüş orda görünmüyor ne hikmetse ama olsun, onun için bir defa bu rakamlarımızı netleştirmemiz, ölçekbilir olmamız lazım. Biraz önce söylediğim gibi neyin üretildiğini veya üretileceğini bizim

az çok tahmin edebiliyor olmamız lazım. Hakikaten ürünlerde her sene olanın bir tık üstünde veya bir tık altında çok fazla var. Piyasada kıtlığa neden olacak bir şey olmamasına rağmen fiyatlarda gerçekten katlanarak artışlara da sebebiyet veriyor. Şimdi gıdadaki bu piyasa hassaslığıdır diyelim. Bunun iktisadi olarak şeyi vardır, efendim talebin fiyat elastikiyetinin çok düşük olması falan gibi tanımlanıyor ama yani bence bu pandemi dönemi artık gıdadaki bu yeni bakış açısı bence iktisattaki fiyat teorisini bile yeniden yazmayı gerektiriyor. İktisatçıların biraz buna kafa yorması lazım. Piyasa bakımından, fiyat oluşumu bakımından bunu özellikle ifade etmek isterim. Haksız fiyat, haksız fiiller ve ödeme vadelerinde kısaltmayı da özellikle ifade etmek isterim. Bunun bilinmesinde fayda var. İkincisi Ömer Bey mağaza enflasyonu var dedi. Evet, gerçekten problemimiz var. Ben şimdi Ankara'nın yeni şehirleşen bir yerinde oturuyorum. Daha şehir kurulmadan nerelerin işyeri olacağı belli... Yol boyu tamamen işyeri, şimdi bunu bizim bu şekilde planlama şansımız yok. Hatta şöyle yerler gördük. Bir yere bir market açmış, yan tarafa başkası açılmasın diye orayı da kiralamış. Yanına başka kimse yanaşmasın diye. Şimdi bakın bu durumda özellikle belediyelere bu görev düştüğünü ben bir kez daha ifade etmek istiyorum. Marketler konusunda da ben çok şey altında kaldıklarını düşünmüyorum. Küçük ya da büyük belediyelere, efendim falan marketi açtın işte ona 10 tane açtırdın yok dokuza neden düşürdün tartışması olduğunu düşünmüyorum. Herkesin oradan az çok tabi bir kazancı var. Yani ruhsat alıyor başka şeyler alıyor, başka imkânlardan yararlanıyor. Bir defa böyle bir şey var ama ben şunu da gördüm. Burasını da özellikle ifade etmek isterim. Biliyorsunuz özellikle bu marketlerde olan tartışmalarda Sayın Cumhurbaşkanımız da ifade etti. İşte Tarım Satış Kooperatifleri market açtı biliyorsunuz. Tarım Satış Kooperatiflerinden market açtırmayan il var biliyor musunuz? Muhalif falan da değil, bunu bilin. Bu kadar belediyeler aslında marketlerden korkusundan öbür markete izin vermiyorlar. Bakın bunu da bilmeniz de fay-

da var. Ben onun için belediyelerin bu konuda çok edilgen olduğunu düşünmüyorum. Ama şöyle bir şey de söylemek bize düşmez, yani siz belediye olarak engelleyin bunu demek de bize düşmüyor. Yani burada az biraz yürünecek bir yol var ama nasıl bir düzenleme yapılabilir onu da burada ifade etmeyeyim. Düşündüğüm bazı şeyler de var. Bunun yanında şunu satsın, bunu satmasın. Bakın Ticaret Bakanlığı ya da merkezden bir birim, merkezden her hangi biri, adı ne olursa olsun. Market şunu satsın, bunu satmasına girdiği takdirde, bakın ben gerçek işimi bırakır bambaşka işler yaparım. Samimi söylüyorum bunun kimseye de faydası olmaz. Onun için yine yerel yönetim diyorum bazı şeylere müdahale edebilir ama çok fazla müdahalenin de işin ruhuna aykırı olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum. Özel ürünler (private label) oranlarının yüksek olması, evet Türkiye’de bazı marketlerde biraz yüksek. Ama bir de şöyle bir şey var. Eğer biz ödemeyi düzgün düzenlersek, vaktinde ödeme yaparsak, haksız ticari fiilleri tanımlarda bunu da çalıştırsak bence bu konuda ortaya çıkabilecek mahsurları azaltabiliriz. Yani ertesi gün adamı batırabilecek bir imkânı elinden alırsam ben onun mahsurunu bir ölçüde ortadan kaldırırım. Ama bunun yanında tabii ki mağaza mağaza farklı uygulamalar var. İşin biraz da böyle etik kısmıyla temas eden uygulamalar olduğunu kabul ediyorum.

Şekli şemali aynı olmasına rağmen düşük gramajlı ürün. Bu tamamen ahlaksızlık zaten... Daha doğrusu yasal olarak suç bu ve biz böyle şey olduğunda tüketici mevzuatında bunun çok ciddi ağır yaptırımını getirdik. Böyle bir şey yapan varsa ben özellikle dinleyicilerden de rica ediyorum bize iletinler. Biz bunlara ciddi müeyyide uyguluyoruz. Çünkü bu milleti kandırmak... Ha sokakta dolandırmışsın ha bunu yapmışsınız. Arkadaşların sorusuna da şöyle söyleyeyim. Özellikle ben suçlu kim, güçlü kim, bunlara hiç girmeden önce şöyle bir şey diyeyim. Şu anda ayçiçeği yağını bir sene öncesinden daha ucuza alıyoruz. O

zaman biliyorsunuz bir açıklamadan dolayı fiyat bir günde %40 yukarı gitti. Aslında ortada malda değişen bir şey yok yani hangi ürün varsa o ürün vardır. Sonradan da Türkiye'ye ürün falan yağmadı. Sonuçta yine stokta ne varsa o vardı. Bir de kısmen bunların da etkisi olmuyor değil tabii. Borsacılar bunu çok iyi takdir edeceklerdir. Yani Rusya'dan bizim mahsur kalan gemilerimiz geliyor denildi. Tamam, fiyatlar gevşedi bir miktar, e ne geldi oradan gelse gelse ayda 100 bin ton yağ tüketimimiz var. Yani 100 bin ton dışardan yağ geliyor mu? Gelmiyor. Hani o piyasa aktörleri arasındaki bu kıtlık söylentisinin fiyatlara doğrudan yansıdığını görüyoruz. Evet, geçen sene yüksekte 190 liralara çıktığında diyelim ki 70-80 lira kazanıyordu. Bugün 20 lira kazanıyor, 10 lira kazanıyor. Sadece piyasada olan fiyat artışlarını marketlere falan yıkmak, bence hesap sorunu görmemek gibi bir şeye iter bizi. Onun için biz o yönde bakmıyoruz ona. Enflasyon, fiyatların genel fiyatlar genel seviyesinden sürekli artışı, e şimdi orada demek ki sürekli artış oluyorsa bir yerden bir hareket ettirici bir şey var demektir. Oraya da bakmak gerekir ama bütün bunların üstüne şunu da ifade etmek zorundayım. Kandıralı sende dur denilmesi gereken bazı noktalar var. İşin özü bu değil, bunu özellikle söylüyorum. Piyasanın belki görüntüsünü bozuyor, özellikle geçen sene bu sözü ifade eden arkadaşımıza ben de katılıyorum. Toplumun önüne çıkan insanların biraz daha konuşmasına dikkat etmesi lazım, yanlış anlaşılabilir şeyler söylememesi lazım. Çok mu kolay, kolay değil onu ben de görüyorum. Ben de burada konuşurken bir sürü belki kötü niyetli bir adamın farklı şekilde yorumlayacağı şeyler söylüyorum. Şunu kesinlikle ifade etmemiz lazım. Üretici, tedarikçi, perakendeci para kazanmazsa, bakın bunların hepsinden bir aktör para kazanmazsa orası çöker. Orasını sürdürmek mümkün değil, herkesin para kazanması gerekir. Az ya da çok, piyasada kim az kazanıyor kim çok kazanıyor gibi tartışmalar olabilir ama para kazanmıyorsa, mesela üretici para kazanmıyorsa o üretimi sürdürür mü? Mümkün değil, sürdürmez. Sürdürmez, sürdürmez. Yani bunu sa-

dece makineli üretim açısından düşünmeyin. Tarladaki açısından da bu böyle... Biraz önce ben zaten planlı üretimden bahsettim. İhracat fiyat dengesi de böyle bir şey. Çünkü arkadaşlar bazı mal türleri sadece ihracata yönelik ekiliyor, dikiliyor. Mesela salatalık... Sizin yediğiniz salatalıklar zaten yurt dışına gitmiyor. Yani dikenli salatalık biraz daha dayanıklı diye onu gönderiyorlar. Domateste en fazla, birbirinden çok fazla örnekleri var. Zaten Türkiye’de sektörler buna göre bir planlama kendince yapıyor. Ama böyle yanılısamaya girmemek lazım. Bu hafta olabilecek domates ihracatını engellediniz, fiyatlar düştü. Onu ürettiği bir sonraki ay ekmeyecek zaten. Para kazanamazsa yapmayacak ki onun için buralarda dengesizliğe izin vermemek lazım. Ama şöyle bir şey yok. Burada en fazla söyleyebileceğimiz şey patates ve soğan da oluyor. Bunlar da takip ediliyor az çok. Ama dediğim gibi küçük miktarlar yani Türkiye açısından 100 bin ton çok küçük bir miktardır veya 200 bin ton çok küçük bir miktardır patates soğan açısından. Ama bu piyasanın altını üstüne getiriyor. Bundan dolayı oluşan bir kıtlık da yok. Çünkü orada kimse o yumuşak patatesleri yarı fiyatına tezgâha da koymaz iyi ürün olmadığı için. Deprem oldu, artı erken ci ürün çıkmadı gibi bir sürü sebebi var ama baştan da ifade ettiğim gibi çok önemli yaptığımız işlerin soğanla patatesle tartışır vaziyete de getirmememiz lazım. Kamunun da sorumluluğu bu yönde... Buna göre önlem almak gerekir diye düşünüyorum. Organize perakendenin gelişmesini ben yanlış bulmuyorum. Bakın bunu samimi olarak ifade edeyim. Daha kaliteli ürünü tüketiciye ulaştırmak, daha nitelikli daha ucuz ürüne ulaştırabilmek için en önemli kanallardan birisidir. Yani eğer bu organize derken tabi yurt çapındakiler açısından demedim. Sonra yerelde de biraz önce Alp Bey ifade etti. 5-10 marketin olduğunda da siz bu tanımın içine giriyorsunuz. Yani nitelikli bir üretimin olmasına çok önemli katkısı olduğu kanaatindeyim. Bir bakın, piyasa koşullarında rekabetin takip etmesi gereken şeyler olabilir. Yani daha sonradan takip eder. Ama önceden de alınması gereken perakende ka-

nununa göre önlemler alınmak kaydıyla, ben bunun faydasız olduğunu düşünmüyorum. Son olarak da gıda güvenliğini ifade edeyim. Bu Tarım Bakanlığımızın konusudur. Eğer gıda güvenliği ile alakalı bizim Tüketici Genel Müdürlüğüne ulaşırlarsa biz onları Tarım Bakanlığı'na iletiyoruz ve takip de ediyoruz.

Ben teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Efendim biz teşekkür ediyoruz. Ağzınıza sağlık. Bu kadar soru bu kadar kısa zamanda ancak özetlenebilirdi. Zamanı çok verimli kullandığınız için de ayrıca teşekkür ediyoruz.

T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak:

Ben de herkese saygılar sunuyorum.

Celal Toprak: Sağ olun. Çok teşekkürler. Alp Başkana, Ömer Başkana çok teşekkür ediyorum. Çok önemli bilgiler paylaştılar. Neşet Başkan da öyle. Bülent Bey son söz sizin...

Bülent Bey yine çok önemli toplantı düzenlediniz. Bizim arkadaşlar yazmışlar. Perakende ile ilgili Bakanlığın, Perakende Başkanlarının bütün görüşlerini öğrendik. Çok verimli oldu. Bundan sonra yazarken farklı bakacağız olaya diye. Öyle yazan arkadaşlarımız olmuş. Bu Sektör Meydanı ile bir ilke imza attınız. İnşallah başka ilkeleriniz de olur diye düşünüyorum. Buyurun son sizin efendim.

İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap:

Çok teşekkür ediyorum. Celal Bey sağ olun. Değerli katılımcılar, İstanbul Ticaret Borsası adına kıymetli katılımlarından dolayı Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Bey'e, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Bey'e, Türkiye Odalar Borsalar Birliği Perakendecilik Meclis Başkanı ve Gıda Perakende Derneği Başkanı Alp Önder Bey'e

ve İstanbul Ticaret Borsası 5. Grup – Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meslek Komitesi adına Neşet Bey'e değerli katılımlarından dolayı teşekkür ediyorum. Kıymetli moderatörümüz Celal Bey'e, emeği geçen herkese, dinleyicilerimize de teşekkürü bir borç bilirim. Önemli noktalara Celal Bey sizin de söylediğiniz gibi değinildi. Kıymetli görüşler sunuldu. Bilgiler paylaşıldı. 13.sünü düzenlediğimiz bu toplantının diğer toplantılarımız gibi oldukça faydalı geçtiği düşüncesindeyim. Tekrar tüm katılımcılarımıza teşekkür ediyor, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. İyi günler.

Celal Toprak: Çok teşekkür ederiz. Bülent Başkanım çok sağ olun. Sevgili Bakan Yardımcımıza tekrardan teşekkür ediyoruz.

BASIN YANSIMALARI

AKŞAM

'Mağaza enflasyonu var tekelleşmeyi durduralım'

İSTANBUL Ticaret Borsası'nın düzenlediği 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' toplantılarında bu ay gıda perakende sektörünün sorunları konuşuldu. Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün ise indirim marketlerin çoğalmasının sorunlar yarattığını belirterek, "Ülkemizde ciddi bir mağaza enflasyonu var. Mağazalaşmada tekelleşmenin önüne geçmeliyiz. Gıdada güvenliği sağlamanın yolu buradan geçiyor" dedi. İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meslek Komitesi Başkanı Neşet Çil de gıda fiyatlarında artışların sorumlusu olarak market-

lerin görüldüğüne dikkat çekerek, "Üretici, tedarikçi, nakliyeciyi unutuluyor, tek sorumlu olarak biz gösteriliyoruz" dedi. Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçar-mak ise konuşmasında "Gemi, uçak üretip, soğan tartışmak bize yakışmıyor" diye konuştu.

'HERKESİ DİNLEYELİM'

TİCARET Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap da Türkiye'de gıda perakendeciliğinin sorunlarının çözümünde tüm paydaşları memnun etmenin zorluğuna değinerek, "Gıda ürünlerinin raf ömrü kısa. Bu durum sorunları artırıyor. Herkesi dinleyelim" dedi.

Aydınlık

'Mağazalaşmada TEKELLEŞMENİN önüne geçmeliyiz'

İSTANBUL Ticaret Borsası'nın Güvenilir Ürün Platformu desteği ile düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' toplantılarında bu ay gıda perakende sektörü konusunda. Organize perakende ve yerel perakende temsilcileri ile Ticaret Bakanlığı yetkililerinin katıldığı toplantıda, Ticaret Bakanı Yardımcısı Sezai Uçarmak, Perakende Kanunu'nun 2024 başında yürürlüğe gireceğinin müjdesini verdi. Konuşmacılar planlı üretime, kooperatifleşmeye ve mağaza enflasyonunun önüne geçilmesi gerektiğine vurgu yaptılar.

Webinar ortamında gerçekleştirilen toplantıda şu görüşler sunuldu:

Güvenilir Ürün Platformu Başkan gazeteci Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen toplantının açılış konuşmasını İstanbul Ticaret Borsası Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de gıda perakendeciliğinin sorunlarının çözümünde tüm paydaşları memnun etmenin zorluğuna değinerek, "Gıda ürünlerinin raf ömrü kısa. Bu durum da sektörün sorunlarını artırıyor ve çözümünü zorlaştırıyor. Paydaşları hepimizin talep ve önerilerini ortaya koyacakları büyük platformlar bu nedenle dikkatle izlenmeli sektörün sesine kulak verilmeli." şeklinde konuştu.

'ÜRETİM PLANLI OLMALI'

Güncel gelişmelerin iç ticareti hızla etkilediğine dikkat çeken Ticaret Bakanı Yardımcısı Sezai Uçarmak, "Örneğin, organize perakende büyükten pandemi ve teknolojik gelişmelerin doğurduğu elektronik ticaret dengeleri değiştirdi. Yassılaşma ile ticarî problemlerin önemli kısmının nedeni gıda. Taram ürünlerinin ticarileştirilme-

'Türkiye'de maitiş bir mağaza enflasyonu var. Çok kurlsız bir şekilde alt alta, yan yana açılan mağazalar var. Küçük bir bakkal ailesini geçindiriyor, yakınında üç dört mağaza açılıyor ve sadece yerel perakendeyi değil, yerel üretimi de etkiliyor'

sinde lisanslı depo ve elektronik ürün senedi dışında elimizde enstrüman yok. Bunların çeşillendirilmesi, gelişmesi bizi güçlendirecektir. En az bunun kadar önemli bir başka konu da tarımsal üretim planlaması. Üretimi planlamamız lazım. Üretim yızde 60-70'imin planlı olması, taahhütlü üretilmesi gerekiyor. Cemi, ukağ üretip, soğan tartmak bize yakışmıyor." değerlendirmesinde bulundu.

Perakende yasasıyla ilgili gelişmeleri de hatırlatan Uçarmak, sektörün en önemli sorunlarından biri olan ödeme vadeleri ve haksız filler meselesinin 2024 yılı başında yürürlüğe girecek kanunla çözüleceğini söyledi.

'KOOPERATİFLER DESTEKLENİMLİ'

Programda konuşan TOBB Perakendeciler Meclisi Başkanı ve Gıda Perakendeciler Derneği Başkanı Alp Onder Özpamukçu, organize perakendenin hem yarattığı istihdam ve rekabetçi yapısı hem de kayıt altında olması nedeniyle her açıdan olumlu etkileri olduğuna dikkat çekerek, "Perakende ne kadar organize olursa refaha o kadar katkı sağlayan bir sistem haline gelir. Organize perakende olarak dünyadaki yenilikleri ilkönce getiriyor, tarımsal teknolojik gelişmelere katkıda bulunuyoruz. Gü-

leşmiş firmalar, organizmalar kuramazsak, küresel internet sücleri ve çok kanallı mağazacılık sistemleriyle rekabet etmemiz mümkün olmaz. Gereklî teknoloji yatırımları yapmazsanız, dünyayla rekabet bile edemezsiniz. Fiyat dengesini rekabetçilikle tutarabiliz" şeklinde konuştu.

Gıdamın üretimi aşayında ürünlerin yızde 90'ın aile işletmeleri tarafından üretildiğini belirten Özpamukçu, kooperatif ve birliklerin desteklenmesinin üretim sorunlarının çözümünde kıltî öneme olduğunu söyledi.

YEREL MARKETLERİN ÖNEMİ

Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün ise yerel marketlerin önemine dikkat çekerek, indirim marketlerin çoğalmasının sorunlar yarattığını ifade etti. Düzgün, "Türkiye'de maitiş bir mağaza enflasyonu var. Çok kurlsalz bir şekilde alt alta, yan yana açılan mağazalar var. Küçük bir bakkal ailesini geçindiriyor, yakınında üç dört mağaza açılıyor ve sadece yerel perakendeyi değil, yerel üretimi de etkiliyor. Mağazalaşmada tekelleşmenin önüne geçmeliyiz. Gıda güvenliğini sağlamanın yolu da buradan geçiyor. Yeni ilâriye destek olmazsak bunu sağlayamayız" görüşlerini savundu.

Ekonomi Politika Kültür
Analiz

GIDA SEKTÖRÜNÜN SESİNE KULAK VERİLMELİ

İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında, bu ay gıda perakende sektörünün sorunları ele alındı

İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, webinar ortamında gerçekleştirilen "Gıda Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı toplantıda Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak, TOBB Perakendecilik Meclis Başkanı Alp Önder Özçarmakçı, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düğün ve İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticaret Meclis Komitesi Başkanı Nispet Çi konuştular olarak katıldı.

'HERKESİ MEMNUN ETMEK ZOR'

İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de gıda perakendeciliğinin sorunlarının çözümünde tüm paydaşları memnun etmenin zor olduğunu ifade ederek, "Gıda ürünlerinin raf ömrü kısa. Bu durum da sektörün sorunlarını artırıyor ve çözümünü zorlaştırıyor. Bu nedenle paydaşların beşerinin talep ve önerilerini ortaya koyacak bir dijital platformlar geliştirilerek, sektörün sesine kulak verilmeli." ifadelerini kullandı. Toplantıda konuşan Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak ise dijitalleşme, işletmelerin ticareti hızla etkilediğini belirterek, organize perakende büyümek, pandemi ve teknolojik gelişmelerin doğurduğu elektronik ticaretin dengelen-

değiştirdiğini kaydetti. Uçarmak, "Türkiye'de ürünlerin ticarileştirilmesinde"

Gıda Perakendeciler Derneği Başkanı Alp Önder Özçarmakçı da organize

teknolojik gelişmelerle katkıda bulunuyor. Gelişimsel firmalar, organize-

GÜNBOYU

Gıda ürünlerinin raf ömrü pazarı etkiliyor

İSTİB Meclis Başkanı Kasap, Türkiye'de gıda perakendeciliğinin sorunlarının çözümünde tüm paydaşları memnun etmenin zor olduğunu ifade ederek, "Gıda ürünlerinin raf ömrü kısa. Bu durum da sektörün sorunlarını artırıyor ve çözümünü zorlaştırıyor" dedi

İSTANBUL Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında, bu ay gıda perakende sektörünün sorunları ele alındı. İSTİB'den yapılan açıklamaya göre, webinar ortamında gerçekleştirilen "Gıda Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı toplantıda Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak, TOBB Perakendecilik Meclis Başkanı Alp Önder Özçarmakçı, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düğün ve İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticaret Meclis Komitesi Başkanı Nispet Çi konuştular olarak katıldı. Açılışta konuşan İSTİB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, Türkiye'de gıda perakendeciliğinin sorunlarının çözümünde tüm paydaşları memnun etmenin zor olduğunu ifade ederek, "Gıda ürünlerinin raf ömrü kısa. Bu durum da sektörün sorunlarını artırıyor ve çözümünü zorlaştırıyor. Bu nedenle paydaşların beşerinin talep ve önerilerini ortaya koyacak bir dijital platformlar geliştirilerek, sektörün sesine kulak verilmeli." ifadelerini kullandı. Toplantıda konuşan Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak ise dijitalleşme, işletmelerin ticareti hızla etkilediğini belirterek, organize perakende büyümek, pandemi ve teknolojik gelişmelerin doğurduğu elektronik ticaretin dengelen-

min herim yordamı saldırmam ve rekabete karşı her şeyden önce müşteri memnuniyetiyle her aşamada olumlu etkilerde bulunduğuna kaydetti. Özçarmakçı, "Perakende sektöründe organize perakende ile birlikte satışın sağlanması bir anlamda maliyetlerin düşürülmesiyle birlikte müşterilerin memnuniyetini artırıyor. Ancak organize perakende sektöründe rekabete karşı müşterilerin memnuniyetini artırmanın zor olduğunu ifade etti. Özçarmakçı, "Gıda ürünlerinin raf ömrü kısa. Bu durum da sektörün sorunlarını artırıyor ve çözümünü zorlaştırıyor. Bu nedenle paydaşların beşerinin talep ve önerilerini ortaya koyacak bir dijital platformlar geliştirilerek, sektörün sesine kulak verilmeli." ifadelerini kullandı. Toplantıda konuşan Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak ise dijitalleşme, işletmelerin ticareti hızla etkilediğini belirterek, organize perakende büyümek, pandemi ve teknolojik gelişmelerin doğurduğu elektronik ticaretin dengelen-

güzel ver. Kuzak be bakkal alışverişi gerçekleştirildiği, perakende 5-4 mağazaya açılıyor ve sadece yerel perakendeciler değil, yerel üretimi de etkiliyor. Mağazaların açılması, perakendecilerin rekabete girmesine, gıda ürünlerinin sağlanması yoluyla da ilerliyor. Çözüm olarak organize perakende sektörüne rekabete karşı müşterilerin memnuniyetini artırmanın zor olduğunu ifade etti. Özçarmakçı, "Gıda ürünlerinin raf ömrü kısa. Bu durum da sektörün sorunlarını artırıyor ve çözümünü zorlaştırıyor. Bu nedenle paydaşların beşerinin talep ve önerilerini ortaya koyacak bir dijital platformlar geliştirilerek, sektörün sesine kulak verilmeli." ifadelerini kullandı. Toplantıda konuşan Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak ise dijitalleşme, işletmelerin ticareti hızla etkilediğini belirterek, organize perakende büyümek, pandemi ve teknolojik gelişmelerin doğurduğu elektronik ticaretin dengelen-

KOOPERATİF ÖNERİ
TOBB Perakendecilik Meclisi ve Gıda Perakendeciler Derneği Başkanı Alp Önder Özçarmakçı da organize

yenigüni

PERAKENDE KANUNU İLE ÖDEME VADELERİ SIKINTISI ÇÖZÜLECEK

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenilir Ürün Platformu desteği ile düzenlediği 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Komisyonu toplantılarında bu an gıda perakende sektörü konuşuldu. Organize perakende ve yerel perakende temsilcileri ile Ticaret Bakanlığı yetkililerinin katıldığı toplantılar, Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçumak, Perakende Kanunu'nun 2024 başında yürürlüğe geçeceğinin müjdesini verdi.

Webinar ortamında gerçekleştirilen, "Gıda Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Öncelikleri" başlıklı toplantıya, Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçumak, TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı Alp Önder Özpınar, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün ve İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticaret Meclisi Komisyonu Başkanı Neşet Çil konuşmacı olarak katıldı.

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Gizeteci Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleştirilen toplantının açılış konuşmasını yapan İstanbul Ticaret Borsası Meclisi Başkanı Ahmet Bekar Kasap Toprak'ın gıda perakendeciliğinin sorunlarının çözümünde tüm paydaşların memnun etmesini zorluğuna değinerek, "Gıda ürünlerinin raf ömrü kısa. Bu durum da sektörün sorunlarını artırıyor ve çözümünü zorlaştırıyor. Paydaşların hepsinin takip ve ortaklığı ortada koyacakları boyfesi platformlar bu nedenle dikkate alınmalı" şeklinde konuştu.

Güncel gelişmelerin iç ticareti hızla etkilediğine dikkat çeken Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçumak, "Örneğin, organize perakende büyüten pandemi ve teknolojik gelişmelerin doğurduğu elektronik ticareti dengeli kıldığı gibi, yaşadığımız kitlesel problemlerin önemli kısmının nedeni gıda Tümi ürünlerinin ticaretlerinin sadece lisanslı depo ve elektronik ürün sende-

ğimde elimizde olmayan yok. Bunların çeşitlendirilmesi, gelişmesi bizleri güncelleyecektir. En az bunun kadar önemli bir başka konu da tımmal üretimi planlaması. Üretimi planlamamız lazım. Üretimin % 60-70'inin planlı olması, taahhütlü üretimi gerektiriyor. Göni, açık üretip, soğan tartışmak bize yaksınyor" dedi. Perakende yasasıyla ilgili gelişmeleri de hatırlatan Sezai Uçumak, sektörün en önemli sorunlarından biri olan ödeme vadeleri ve haksız filler meselesinin 2024 yılı başında yürürlüğe geçecek kanunla çözüleceğini söyledi.

Programda konuşan TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı ve Gıda Perakendeciler Derneği Başkanı Alp Önder Özpınar, organize perakendenin hem yararlılığı istihdam ve rekabeti yapısı hem de kaçıt altında olması nedeniyle her açıdan olumlu etkileri olduğuna dikkat çekerek, "Perakende ne kadar organize olursa refahı o kadar katkı sağlayan bir sistem haline gelir. Organize perakende olarak dünyadaki yenilikleri ülke ve getireyor, tımmal ve teknolojik gelişmelere katkıda bulunuyoruz. Gelişmiş firmalar, organizmalar kuramazsak, küresel internet siteleri ve çok kanallı mağazacılık sistemleriyle rekabet etmemiz mümkün olmaz. Gereklili teknoloji yatırımı yapmazsak, dünyayı rekabet bile edemeyiz. Fiyat dengelerini rekabeteçtilikle tutabiliriz" şeklinde konuştu. Gıdamın üretimi aygında tımmalın yüzde 90'ını ale işlenmeleri tarafından üretildiğini belirten Özpınar, kooperatif ve birliklerin desteklenmesinin üretimin sorunlarının çözümünde lüti önemde olduğunu söyledi.

Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün, yerel marketlerin önemine dikkat çekerek, indirim marketlerin çoğalmasının sorunları yaratıldığını ifade etti. Düzgün, "Türkiye'de tımmal bir mağaza

enliyiyor var. Çok kurumsal bir şekilde ali alı, yani yana açılan mağazalar var. Küçük bir bakkal ailesini geçindiriyor, yakınında ise dört mağaza açılıyor ve sadece yerel perakendeci değil, yerel üretimi de etkiliyor. Mağazalardaki tekelleşmenin önüne geçmeliyiz. Gıda güvenliğinin sağlanmasının yolu da buradan geçiyor. Yerli üreticileri destek, olmazsak bunu sağlayamayız" dedi. Ömer Düzgün, özel ürünlerin indirim marketlerde çok yoğun olarak kullanılmasının tüketiciyi seçeneçsiz duruma düşürdüğünü belirterek, "Bu da haksız rekabet doğuruyor. Tüm paydaşları kucaklayan bir perakende yasası çıkısa tüm sorunlar çözümler" dedi.

İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meclisi Komisyonu Başkanı Neşet Çil de yaptığı konuşmada gıda fiyatlarında artışların sorunlusuz olarak marketlerin görüldüğüne dikkat çekerek, "Üretici, toparıcı, nakliyeciyi unutuluyor tek sorumlu olarak biz gösteriliyor. Bu soruna aşınmaz gerektiriyor. İstanbul Ticaret Borsamızın düzenlediği bu tip toplantılar çok önemli. Sık sık toplantımalı, godadaki fiyat artışlarının çözümü için çalışmalıyız. Fiyat konusunda perakendecinin, marketçinin yapabileceği hiçbir şey yoktur. Üretici başka, fiyatı belirleyen başka. Bunun bidden kaynaklanmadığını herkesin anlamasını önemle seve meye ve, son zamanlarda da patates soğan mesecisinde bunu tekrar gördük" dedi. Neşet Çil, sektörü düzenleyen bir yasamın çıkmasını gerektiğini belirterek, "En azından perakendenin açılış kapamış saatlerini belirleyelim. Çalışmalar rahat olsun. Çrak ve kalfalık eğitimi olmayan bir sektöre doğru gidiyoruz. Sektör bizim noktasına gidiyor. Eskiden işler borulunca devrim noktasına geliyordu. Bıkaç yıl içerisinde devredecek adam bile bulamıyacağız" şeklinde konuştu. (YHB)

İŞ DÜNYASI

GÜNDEM KORIDORU | SÖYLÜŞÜ | DİSZA | PANORAMA | YATIRIM | YAZ

Ödeme vadesine çözüm sunan Perakende Kanunu yürürlüğe giriyor

Yazar: Türkiye'de İş Dünyası - 28 Nisan 2023

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenilir Ürün Platformu desteği ile düzenlediği 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor toplantılarında bu ay gıda perakende sektörü konusuldu. Organize perakende ve yerel perakende temsilcileri ile Ticaret Bakanlığı yetkililerinin katıldığı toplantı Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçmak, TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı Alp Önder Özçampan, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün ve İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meşek Komitesi Başkanı Neşet Çiğ konuşmacı olarak hazır oldu.

Webinar ortamında gerçekleştirilen, "Gıda Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı toplantıya; Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçmak, TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı Alp Önder Özçampan, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün ve İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meşek Komitesi Başkanı Neşet Çiğ konuşmacı olarak hazır oldu.

Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçmak, Celal Toprak ve organize perakende ve yerel perakende temsilcilerinin katıldığı çevrimiçi toplantılardan bir kare

HABERORTAK

Ana Sayfa | Röliz Yatırımları | Endüstri 4.0 Uygulamaları | Enerji

28 Nisan 2023 Cuma 19:00 | Argente Yayıncı

İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) webinar ortamında düzenlediği, "Gıda Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı toplantısında Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçmak, TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı Alp Önder Özçampan, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün ve İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meşek Komitesi Başkanı Neşet Çiğ konuşmacı olarak hazır oldu.

ÖRETİM PLANLI VE TAAHHÜTLÜ OLMALI

İSTİB tarafından yapılan açıklamada görüşlerine yer verilen İSTİB Meclisi Başkanı Ahmet Bülent Kaşap, Türkiye'de gıda perakendeciliğinin sorunlarının çözümünde tüm paydaşların memnuniyetin zorluğuna işaret ederken, gıda ürünlerinin satışlarının kısıtlandığı, bu durumun da sektörün sorunlarını artırdığını ve özümünü zorladığını dile getirdi.

Toplantıda konuşma gerçekleştiren Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçmak ise güncel gelişmelerin iç ticareti hala etkilediğini belirtirken, organize perakende büyüyorken, pandemi ve teknoloji gelişmelerin doğurduğu elektronik ticaretin dengeleri değiştirdiği değerlendirilmesinde bulundu. Uçmak, ellelerde, tarım ürünlerinin ticarileştirilmesinde lisanslı depo ve elektrikli

Perakende
Ağır ve hızlı bir Perakende Haber Portalı

PERAKENDE KANUNU İLE ÖDEME VADELERİ SIKINTISI ÇÖZÜLECEK

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenilir Ürün Platformu desteği ile düzenlediği 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' toplantılarında bu ay gıda perakende sektörü konusuldu. Organize perakende ve yerel perakende temsilcileri ile Ticaret Bakanlığı yetkililerinin katıldığı toplantı Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçmak, TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı Alp Önder Özçampan, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün ve İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meşek Komitesi Başkanı Neşet Çiğ konuşmacı olarak hazır oldu.

Webinar ortamında gerçekleştirilen, "Gıda Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı toplantıya; Ticaret Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sezai Uçmak, TOBB Perakendecilik Meclisi Başkanı Alp Önder Özçampan, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün ve İSTİB Gıda Ürünleri Perakende Ticareti Meşek Komitesi Başkanı Neşet Çiğ konuşmacı olarak hazır oldu.

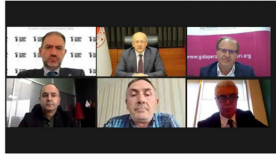
Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak, Türkiye'de perakendeciliğin geliştirilmesi için tüm paydaşların sorunlarının çözümünde tüm paydaşların memnuniyetin zorluğuna değinirken, "Gıda perakendesi her geçen gün bu kadar da önemli rol oynamaya devam ediyor ve çözümünü zorlaştırıyor." ifadelerini paylaşan Toprak ve diğerleri organize perakende sektörünün bu süreçte önemli rolünü yerine getirebileceğini belirtti.

PERAKENDE KANUNU İLE ÖDEME VADELERİ SIKINTISI ÇÖZÜLECEK

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenilir Ürün Platformu desteği ile düzenlenen "Ticaret Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantısında bu yıl da perakende sektöründe, Özgürce perakende ve yerel perakende temsilcileri ile Ticaret Bakanlığı yetkilileri katıldığı İstanbul Ticaret Borsası'nda gerçekleşen Borsa Yatırım Platformu Başkanlığı'nun düzenlediği toplantı, gündem konularını tartıştı.

Webinar ortamında gerçekleştirilen "**Gıda Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri**" başlıklı toplantı, Ticaret Bakanlığı Başan Yardımcısı **Sezal Uçmak**, TOBB Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri Başkanlığı Başkanı **Ali Önder Özpmakçı**, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı **Ömer Düzgün** ve İSTB Gıda Ürünleri Perakende Ticaret Meclisi Başkanı **Ahmet Bülent Kasap**'in katılımıyla gerçekleşti.

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı **Celal Toprak** ise moderatörlüğünde düzenlenen toplantıda, perakende sektörünün sorunlarını ve çözüm önerilerini tartıştı. Toprak, perakende sektörünün sorunlarını ve çözüm önerilerini tartıştı. Toprak, perakende sektörünün sorunlarını ve çözüm önerilerini tartıştı. Toprak, perakende sektörünün sorunlarını ve çözüm önerilerini tartıştı.

Perakende Kanunu'nun 1088 Perakendeciler Meclisi Başkanı ve Gıda Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri Başkanı **Ali Önder Özpmakçı**, örgütleri perakende sektörüne yönelik olarak en önemli sorunları tartıştı. Özpmakçı, perakende sektörünün sorunlarını ve çözüm önerilerini tartıştı. Özpmakçı, perakende sektörünün sorunlarını ve çözüm önerilerini tartıştı.

Sezal Uçmak: "Perakende Kanunu'yla ödeme vadeleri sıkıntısı çözülecek"

Haber - Fuar / Etkinlik / Duyuru - Sezal Uçmak: "Perakende Kanunu'yla ödeme vadeleri sıkıntısı çözülecek"

28/04/2023 - 16:33:00

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenilir Ürün Platformu desteğiyle düzenlenen "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu yıl da perakende sektöründe, Özgürce perakende ve yerel perakende temsilcileri ile Ticaret Bakanlığı yetkililerinin katıldığı toplantıda, Ticaret Bakan Yardımcısı Sezal Uçmak, Perakende Kanunu'nun 2024 başında yürürlüğe gireceğinin müjdesini verdi.

1 More

Tweetle [İzle](#) [İzle](#)

Etiketler: alış ödemeler, perakende borsası, perakende, perakende temsilcileri, perakende sektörü, perakende temsilcileri, perakende temsilcileri, perakende temsilcileri

Webinar ortamında gerçekleştirilen "Gıda Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı toplantıda, Ticaret Bakan Yardımcısı Sezal Uçmak, TOBB Perakendeciler Meclisi Başkanı Ali Önder Özpmakçı, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün ve İSTB Gıda Ürünleri Perakende Ticaret Meclisi Başkanı Neşet Çiğ konuşmacı olarak katıldı.

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı **Gazeteci Celal Toprak**'in moderatörlüğünde düzenlenen toplantıda, perakende sektörünün sorunlarını ve çözüm önerilerini tartıştı. Toprak, perakende sektörünün sorunlarını ve çözüm önerilerini tartıştı. Toprak, perakende sektörünün sorunlarını ve çözüm önerilerini tartıştı.

"Gemi, uçak olduğu, seşim tartışmak bize yakışmıyor" ifadesiyle perakende sektörüne yönelik olarak Ticaret Bakan Yardımcısı Sezal Uçmak, TOBB Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri Başkanı Ali Önder Özpmakçı, Türkiye Perakendeciler Federasyonu Başkanı Ömer Düzgün ve İSTB Gıda Ürünleri Perakende Ticaret Meclisi Başkanı Ahmet Bülent Kasap'ın katılımıyla gerçekleşti.

Kasap: Gıda ürünlerinin raf ömrü kısa

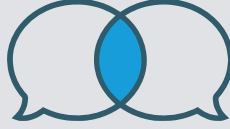

27/04-2023 Cuma

İSTB Meclis Başkanı Ahmet Bülent Kasap, "Gıda ürünlerinin raf ömrü kısa. Bu durum da sektörün sorunlarını artırıyor ve çözümünü zorlaştırıyor" diye konuştu.

İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTB) düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarında, bu yıl da perakende sektörünün sorunları ele alındı.

İSTB'de yapılan açıklamaya göre, webinar ortamında gerçekleştirilen "Gıda Perakende Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı toplantıda Ticaret Bakan Yardımcısı

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

TOPLANTININ TAMAMINI
İZLEMEK İÇİN
QR KODU
OKUTABİLİRSİNİZ

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

GIDA SEKTÖRÜNÜN KALBI BURADA ATIYOR

Gıdanın sorun ve çözüm önerileri Borsa Meydanında konuşuluyor...

İstanbul Ticaret Borsasının Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle düzenlediği Borsa Meydanı toplantılarında gıda sektörünün sorunları ele alınıyor, çözüm önerileri tartışılıyor.

Her ay gerçekleştirilen toplantıların sonuçları ilgililere iletiliyor, basında geniş yankı buluyor ve kitap olarak basılarak da paydaşlara dağıtılıyor.

istanbulticaretborsası

istib1924

İSTANBUL TİCARET BORSASI
ISTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

www.istib.org.tr